

Beáta Áčová – Martin Klement – Pavol Zemko

Evanjelizácia sv. Jána Pavla II. pre Slovensko

Elektronická publikácia

ISBN 978-80-89413-82-9

Evanjelizácia sv. Jána Pavla II. pre Slovensko

© PhDr. Beáta Áčová, PhD, MBA, LL. M.
VŠZaSP sv. Alžbety Bratislava

© PaedDr. PhDr. Mgr. Martin Klement, Ph.D. h.c., MBA, LL.M.
Prešovská univerzita v Prešove. Gréckokatolícka teologická fakulta, doktorand

© doc. ThLic. Mgr. Pavol Zemko, Th. D., Ph.D. h.c., EMBA, LL. M, O.C.H. –
associate professor
VŠZaSP sv. Alžbety Bratislava, Detašované pracovisko bl. Ladislava Batthyány
Strattmanna Dunajská Streda.

Recenzenti:

doc. ThDr. Peter Caban, PhD.

Prof. Ing. ThLic. Paweł Czarnecki, PhD, MBA, LL.M, MPH, Dr.h.c. mult.

Neprešlo jazykovou úpravou.

Prvé vydanie

Vydavateľ: Ivona Matúšová, Trnava, 2017

Obsah

Vernosť Kristovi	5
Svetlo do Božieho kráľovstva	5
Po prilete na bratislavské letisko M. R. Štefánika	8
Didaskália v Katedrále sv. Jána Krstiteľa v Trnave	10
Homília v Banskej Bystrici	13
Príhovor k členom Konferencie biskupov Slovenska	16
Homília v Rožňave	21
Homília na beatifikačnej svätej omši v Bratislave – Petržalke	24
K slovenskému národu	27
Homília v Bratislave – Petržalke	30
Sedembolestná Panna Mária.....	31
Ďakovná púť Slovákov v Ríme	34
Blahoslavenej Zdenke	35
Mesačná púť k relikviám bl. Zdenky.....	38
„Myslieť na utrpenie a bolesti“	41
Počúvať Božie slovo	43
Modlitba k Panne Márii o našu ochranu	46
55. výročie mučeníckej smrti a 7. výročie beatifikácie bl. Sestry Zdenky Schelingovej v Roku Kresťanskej kultúry na Slovensku	48
Sv. Ján Pavol II.(16. 10. 1978 – 2. 4. 2005)	50
Krížová cesta pre Slovensko.....	55

Adorácia	68
Použitá literatúra.....	72

Vernosť Kristovi ¹

Svetlo do Božieho kráľovstva ²

V roku 1995 sme tak ako dnes žili v eufórii návštevy Jána Pavla II. na Slovensku, ktorý keď odchádzal z popradského letiska, nám odkázal, aby sme autenticky žili svoju vieru, lebo len ona má v sebe moc premieňať prekážky na prozreteľnostnú príležitosť ohlasovania spásy. ³

U uršulínok v Bratislave, počas modlitby sv. ruženca, pápež konkrétne načrtoľ, čo si predstavuje pod autentickým životom viery:

1. život v Kristovom pokoji, ktorý bude zdrojom pokroku celej slovenskej spoločnosti
2. radosť z priateľstva bratov a sestier svojho národa vo svojej vlasti
3. vytváranie budúcnosti založenej na solidarite a pokroku spoločenstva národov a štátov Európy.

Podarilo sa nám to? Mysleli sme na to? Modlili, obetovali, alebo postili sme sa za to? Pripomínali sme si tento pápežov program pre nás? A čo naši verejní činitelia urobili s týmto posolstvom? Dovoľte mi byť skeptickým realistom, ktorý sa odvažuje tvrdiť, že ak sme sa mu priblížili, tak len na minimum, lebo skôr si myslím, že ani sme sa mu nepriblížili. Hoci sa Ján Pavol II. spolu s nami aj za to

¹ Porov. *Poprad 3. júla 1995, Rozlúčkový ceremoniál na letisku*, in *Pápež Ján Pavol II. na Slovensku 30. VI. – 3. VII. 1995, príhovory a homílie*, 93 – 98.

² Porov. JÁN PAVOL II. *Rosarium Virginis Mariae*, 25.

³ Porov. *Poprad 3. júla 1995, Rozlúčkový ceremoniál na letisku*, in *Pápež Ján Pavol II. na Slovensku 30. VI. – 3. VII. 1995, príhovory a homílie*, 96.

na prvú sobotu v onom pamätnom júli 1995 prostredníctvom rádia v spojení s celým svetom modlil: „Svätá Panna, pomôž nám pochopiť Ježišovo slovo, ktoré je náročné, ale pravdivé a ako také môže v srdci vzbudiť opravdivú radosť. Sedembolestná Panna, pomôž nám osvojiť si zmýšľanie Ježiša Krista, tvojho Syna. Pomôž nám nasledovať ho na strmej kalvárskej ceste, aby sme v kríži objavili tajomstvo nového života, ktorý už viac nepodlieha smrti. Panna slávna, v ťažkých chvíľach života oživuj v nás nádej na oblažujúce stretnutie s Bohom.“⁴

Ak Ján Pavol II. príde na Slovensko a do našej arcidiecézy už tretíkrát – v Roku ruženca, počas Stredoeurópskych katolíckych dní - čo urobíme s jeho posolstvom v našom národe, v našom štáte, v našej Cirkvi, v európskom dome národov, ba v osobnom živote, ktoré nám teraz prináša za iste takú veľkú cenu prekonávania svojej osobnej staroby, choroby, kríža Petrovho úradu? V Rosarium Virginis Mariae nám radí sám pápež podľa slov žalmu: „*Zlož svoju starosť na Pána a on ťa zachová*“ (Ž 55, 23), modliť sa ruženec. Čo znamená, zveriť naše starosti milosrdným Srdciam Ježiša a jeho Matky. Táto výzva dvadsiatichpiatich rokoch pontifikátu Jána Pavla II. znova zaznieva ako úprimné pozvanie pre každého k modlitbe ruženca, ktorá bije rytmom ľudského života v súlade s rytmom Božieho života v radostnom spoločenstve Najsvätejšej Trojice.⁵ Preto zverme jeho slovenskú misiu do modlitby sv. ruženca – spolu, kňazi s veriacimi, ale i individuálne! Lebo ružencom pomôžeme uvoľniť cestu k svetlu tajomstvu človeka, ktoré sa vyjasní v tajomstve vteleného Slova, ako nás to učí Druhý vatikánsky koncil,⁶ aj Ján Pavol II. v apoštolskom liste O posvätnom ruženci, keď hovorí, že počúvaním Učiteľa v meditácii o tajomstvách jeho

⁴ Porov. Bratislava 1. júla 1995, *modlitba svätého ruženca v kostole sestier ursulínok*, in *Pápež Ján Pavol II. na Slovensku 30. VI. – 3. VII. 1995, príhovory a homílie*, 56

⁵ Porov. JÁN PAVOL II. *Rosarium Virginis Mariae*, 25.

⁶ Porov. *Gaudium et spes*, 22.

verejného účinkovania nájdeme svetlo, ktoré nás bude viesť do Božieho kráľovstva.“⁷

Nech je to pre nás podmienka sine qua non! Aby sme nič z jeho vzácneho posolstva nestratili. Lebo vedený Božím duchom musíme ukázať jasný postoj v svedectve nášho vlastného života pred celým svetom, že na úsvite tretieho tisícročia s Jánom Pavlom II. sme aj my v zmysle motta jeho návštevy u nás: Verní Kristovi, verní Cirkvi⁸ a podľa jeho odporúčania v Novo millenio ineunte zatiahnime na hlbinu⁹ a prinesme ovocie svätosti¹⁰ ako biskup Hopko a sestra Zdenka Ježišovi Kristovi, Pánovi a Spasiteľovi, ktorý je cieľom ľudských dejín a ohniskom, v ktorom sa zbiehajú túžby histórie a civilizácie.¹¹

Biskup Hopko v celom živote a vo svojej viere prechovával veľkú úctu k tej, ktorá nám porodila nášho Spasiteľa Ježiša Krista. Veril, že sa oplatí v modlitbe zveriť sa prostredníctvom Panny Márie Ježišovi Kristovi. V jednom svojom liste, v čase neslobody gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku píše: " Ten Východ milujem, ktorý reprezentovali svätí Cyril a Metod, ten Východ milujem, ktorý vždy s Rímom bol. Ten Východ milujem, ktorý s Rímom Dogmu o Nepoškvrnenom Počatí Panny Márie prijal a žiadny iný.“¹²

Modlime sa preto podľa Zápisníka sestry Zdenky jej modlitbu, aby sme neodložili do archívu slová Sv. Otca Jána Pavla II.: „Pane, duša moja pred tebou stojí jak krásny jarný deň, plný kvetu, vône, jasu. Čo urobíš s tou jarou, Pane? Pošleš kruté sparné dni, že odpadnú kvety, zmizne vôňa, umlknú spevy? Nuž, Pane, staň sa vôľa tvoja. Všetchny tak dozrieva bohaté ovocie. Len jedného ma

⁷ Porov. JÁN PAVOL II. *Rosarium Virginis Mariae*, 25.

⁸ <http://www.papez.info>

⁹ Porov. JÁN PAVOL II. *Novo millenio ineunte*, 1 - 3; 58 – 59.

¹⁰ Porov. JÁN PAVOL II. *Rosarium Virginis Mariae*, 1.

¹¹ Porov. *Tamže*.

¹² *Odpustová slávnosť Zosnutia Presvätej Bohorodičky v Lutine ISPB*, in servis@rcc, Domáci servis - 25. 8. 2003.

chráň: netresci ma tak, aby tá krásna jarná krajina mojej duše mala ostať navždy krajinou síce pokojnou, ale bez snahy, bez práce, bez skúšok, bez pokroku, krajinou mŕtvou tebe a mojím blížnym.“¹³

Po prilete na bratislavské letisko M. R. Štefánika¹⁴

Udalosti zvestovania Panne Márii (porov. Lk 1, 26 – 38) nemali zostať skryté ani pred svetom – veď ide o Božieho Syna (porov. Lk 1, 35), tak ako nezostali skryté ani pred Máriinou príbuznou Alžbetou - veď pri nej ide o návštevu matky môjho Pána (porov. Lk 1, 43).

No hlavne pri tomto výnimočnom stretnutí dvoch žien v požehnanom stave ide o veľkú radosť, ktorú Alžbeta vyjadruje slovami: „Čím som si zaslúžila, že matka môjho Pána prichádza ku mne?“ (Lk 1, 43) „A blahoslavená je tá, ktorá uverila, že sa splní, čo jej povedal Pán.“ (Lk 1, 45)

Ten, kto plní Božiu vôľu, ako odmenu za to dostáva pre svoj život radosť. Príkladom nám je Zachariášova manželka Alžbeta, ktorá je hneď po Máriinom pozdrave naplnená Duchom Svätým, pričom zvolá: „Lebo len čo zaznel tvoj pozdrav v mojich ušiach, radosťou sa zachvelo dieťa v mojom lone.“ (Lk 1, 44)

Plňme aj my Božiu vôľu a do nášho života vstúpi prepotrebná radosť! Tak to môžu potvrdiť všetci, ktorí sa už niekedy zúčastnili na stretnutí so Sv. Otcom. On ako Peter našich čias naplňa Ježišovu vôľu a napriek starobe a chorobe chodí po svete a utvrdzuje svojich bratov vo viere (porov. Lk 22, 32). Naposledy to potvrdila aj jeho návšteva Slovenska 11. - 14. septembra 2003. Sv. Otec tak plnením Božej vôle v nesení úradu nástupcu sv. Petra a zástupcu

¹³ *Novosvätencova modlitba*, in HABOVŠTIAK, A. *Za mrakmi je moje milované Slnko. Sestra Zdenka – obeť lásky i násilia*, Nové mesto, Bratislava 2003, 47.

¹⁴ <servis@rcc.sk> Domáci servis – 11. 9. 2003.

Ježiša Krista na zemi potvrdzuje slová listu Hebrejom: „Hľa, prichádzam – vo zvitku knihy je napísané o mne - aby som plnil tvoju vôľu, Bože.“ (Hebr 10, 7) „V tejto vôli sme posvätení obetou tela Krista Ježiša raz navždy.“ (Hebr 10, 10)

Ešte pred spomínanou poslednou návštevou Slovenska povedal Sv. Otec počas generálnej audiencie 10. septembra 2003 vo Vatikáne, že do tejto návštevy vkladá veľké nádeje. Čo zopakoval aj vo svojom príhovore na letisku v Bratislave, že prišiel ako pútnik evanjelia, prinášajúc pozdrav pokoja a nádeje všetkým mužom a ženám, ktorí žijú na slovenskej zemi v práci, utrpeniach i nádejách. Lebo dejiny tejto zeme – povedal pápež, sa vo veľkej miere javia ako dejiny vernosti Kristovi a jeho Cirkvi. Na čom majú svojim prínosom veľkú zásluhu odvážni a horliví svedkovia evanjelia, ktorí zanechali plodné brázdy dobra v kultúre slovenskej spoločnosti.¹⁵ Na záver svojho príhovoru po prilete na letisko napokon Sv. Otec vyjadril krásnymi slovami svoju radosť takto: „Ale v tejto chvíli chcem objasniť - aspoň v duchu - všetkých synov a dcéry Slovenska, vrátane príslušníkov národnostných menšín a iných vierovyznaní. Rád by som sa stretol a rozprával s každým z vás, navštívil každú rodinu, precestoval vaše krásne kraje, prišiel do každého cirkevného spoločenstva tohto milovaného národa.“¹⁶ Za mnohých vdáchnutých radosťou naplnených veriach aspoň jedno svedectvo – Daniela Diana, hlavného ceremonára sv. omše z Bratislavy 14.septembra 2003, „Napriek slabosti Svätého Otca bolo vidieť, ako dokáže upútať ľudí a s akým dojatím i radosťou ho veriaci vítali. Pre mňa osobne to bol úžasný zážitok“¹⁷

A on sa napokon stal aj pre samého Sv. Otca, ktorý sa o ňom vyjadril na záver sv. omše v bratislavskej Petržalke: „Odnášam si krásne spomienky na eucharistické slávenia a na stretnutia týchto

¹⁵ Porov. *Tamže*.

¹⁶ *Tamže*.

¹⁷ <servis@rcc.sk> Domáci servis – 14. 9. 2003.

dní. Sú to spomienky, ktoré vyvolávajú v mojom srdci hlboké a radostné pocity.“¹⁸ Tie prajem aj všetkým nám, ktorí chceme s radosťou a vždy plniť Božiu vôľu, ako Alžbeta, Panna Mária i Ján Pavol II!

Didaskália v Katedrále sv. Jána Krstiteľ'a v Trnave

Na sv. omši v Banskej Bystrici, 12.septembra 2003, Ján Pavol II. povedal: „S každým z nás má Boh svoj zámer, na každého z nás sa obracia so svojím povolaním. Rozhodujúce je rozpoznať toto povolanie, vedieť ho prijať, byť mu verným.“¹⁹

Ono samozrejme začína už našim počatím v živote matky, no zvyrazňuje sa od okamihu krstu, keď sme boli prijatí za Božie deti.

Zaň je potrebné ďakovať a usilovať sa s Darcom onoho povolania čo najúčinnejšie spolupracovať, aby sme si ho nepremrhali. Vzorom je nám sám pápež, ktorý cítiac, že sám zostarol, chce len ďakovať Pánu Bohu za dary a vhodné príležitosti, ktorými bol bohato obdarovaný počas svojho života.²⁰ A hoci prežíva svoju starobu veľmi prirodzene, bez toho, že by ju skrýval, vo viere, v službe poslaniu, ktoré mu dal Kristus stále je vzorom šľachetného úsilia a oduševnenia mnohých apoštolov, početných pastoračných činiteľov, presvedčivých svedkov hojnosti. Možno teda konštatovať s Pápežskou radou pre laikov v zmysle jej dokumentu z 1. Októbra 1998, že jeho slovo nadobúda ešte stále väčšiu silu.²¹

Prežívajme svoj krst podľa Katechizmu katolíckej cirkvi ako základ kresťanského života, ako vstupnú bránu do života v Duchu,

¹⁸ *Tamže.*

¹⁹ *Prihovor Svätého Otca v Banskej Bystrici 12. 9. 2003, In: <servis@rcc.sk> Monitoring tlače – 13. 9. 2003.*

²⁰ Porov. JÁN PAVOL II.: *Jeseň života, apoštolský list starším, 1. októbra 1999, 1.*

²¹ Porov. Pápežská rada pre laikov: *Dôstojnosť starého človeka a jeho poslanie v Cirkvi a vo svete, 1. októbra 1998.*

ale aj bránu k ostatným sviatostiam. Lebo: „Krstom sme oslobodení od hriechu a znovuzrodení ako Božie deti, stávame sa Kristovými údmí, sme začlenení do cirkvi a dostávame účasť na jej poslaní.“²² Pán Ježiš sa dobrovoľne podrobil krstu sv. Jána, aby splnil „všetko, čo je spravodlivé“ (Mt 3, 15) čím „sa zriekol seba samého.“ (Flp 2, 7)²³ Nás krst zaväzuje, aby sme slúžili Pánu „Bohu živou účasťou na posvätnnej liturgii Cirkvi a vykonávali svoje krstné kňazstvo svedectvom svätého života a činorodej lásky.“²⁴

V tomto duchu vyjadril svoje poslanstvo Ján Pavol II. nielen zideným veriacim v katedrálnom chráme sv. Jána Krstiteľa v Trnave pred milostivým obrazom slziacej Trnavskej Panny Márie, ale celej miestnej bratislavsko – trnavskej cirkvi, no celému Slovensku, ba všetkým katolíkom na svete: „Prajem vám, drahí bratia a sestry, aby ste vo svojich srdciach žili vedomie Božej prítomnosti počúvaním jeho Slova, modlitbou, slávením sviatostí a službou blížnemu.“²⁵ Tí, ktorí berú vážne svoju vieru, sú ochotní prijať jeho výzvy a podľa nich žiť hoc aj za cenu obetí. Lebo pápeža prijímajú ako viditeľnú hlavu katolíckej Cirkvi a zástupcu Ježiša Krista na zemi. Takými nasledovníkmi sú aj tí, ktorí prijali na základe slov Pána Ježiša: „Vy sa nebojte!“ (Mt 28, 5) a „Poznáte pravdu a pravda vás oslobodí“ (Jn 8, 32) do svojho života program Kruciáta oslobodenia človeka.²⁶ Tento program vznikol z iniciatívy Sv. Otca, ktorí na začiatku svojho pontifikátu Poliakov vyzval, aby sa postavili proti všetkému, čo ničí ľudskú dôstojnosť, narúša obyčaje zdravej spoločnosti. Šíri štýl života založený na pravde, láske a slobode. Je službou v oblasti oslobodenia človeka od každej závislosti, zvlášť alkoholu, ale aj klamstva, strachu, ktoré ničia hodnoty ľudskosti a bránia mu

²² *Katechizmus katolíckej cirkvi*, 1213.

²³ Porov. *Tamže*, 1224.

²⁴ *Tamže*, 1273.

²⁵ *Príhovor Svätého Otca v Katedrále sv. Jána Krstiteľa v Trnave*. In: www.papez.info/vievp.php?cislocianku=20003091127, 14. 10. 2003.

²⁶ Porov. www.kruciata.szm.sk.

realizovať sa v zhode so svojim povoláním. Kruciáta poukazuje na Kristov kríž, ako symbol dobrovoľnej obety podstúpenej z lásky. Založil ju kňaz František Blachnický a Hnutie Svetlo – Život si ju osvojilo. V prítomnosti Sv. Otca bola vyhlásená 8. júna 1979 v Novom Targu.²⁷ A jeho ovocím pre život je podľa svedectiev mnohých: vzájomné povzbudzovanie k slobode,²⁸ oslobodenie od závislosti na alkohole,²⁹ cigaretách³⁰ a upevnenie rodiny.³¹

Modlime sa preto s Jánom Pavlom II., aby sme aj my vedeli odpovedať na výzvy adresované k nám a naplňali tak svoj krst: „lube me venire ad te! – Daj mi prísť k tebe!/: toto je najhlbšia túžba ľudského srdca, toho, kto si to ešte neuvedomuje. Dožič nám, ó, Pane života, aby sme si to jasne uvedomili a vedeli prežívať všetky obdobia nášho života ako bohatý dar budúcich prisľúbení! Pomôž nám s láskou prijať tvoju vôľu a každý deň sa odovzdávať do tvojich milosrdných rúk! A keď príde chvíľa konečného prechodu, udeľ nám milosť, aby sme sa s ňou stretli pokojne a nežiaľili nad tým, čo tu zanechávame. Lebo keď sme ťa po dlhom hľadaní našli, opäť nájdeme spolu stými, čo nás predišli so znakom viery a nádeje, každú pravú hodnotu, o ktorú sme sa tu na zemi usilovali. A ty, Mária, Matka putujúceho ľudstva, oroduj za nás teraz i v hodinu

²⁷ Porov. Mihelková, M.: *Kruciáta oslobodenia človeka*, In: *Slovo medzi nami, meditácie na každý deň*, roč. 4, č. 8, september 2003, 59 – 60.

²⁸ Porov. *Prečo Kruciáta oslobodenia človeka?* In: *Slovo medzi nami, meditácie na každý deň*, roč. 4, č. 8, september 2003, 61.

²⁹ Porov. *Ťažké rozhodnutie*, In: *Slovo medzi nami, meditácie na každý deň*, roč. 4, č. 8, september 2003, 62 – 63.

Porov. *Očami dieťaťa alkoholikov*, In: *Slovo medzi nami, meditácie na každý deň*, roč. 4, č. 8, september 2003, 64 – 65.

Porov. *Vieš, čo od Teba chce Boh?* In: *Slovo medzi nami, meditácie na každý deň*, roč. 4, č. 8, september 2003, 67 – 68.

³⁰ Porov. *Začal ma oslobodzovať zo všetkých pút, v ktorých som bol uväznený*, In: *Slovo medzi nami, meditácie na každý deň*, roč. 4, č. 8, september 2003, 69 – 70.

³¹ *Začala som sa pravidelne modliť*, In: *Slovo medzi nami, meditácie na každý deň*, roč. 4, č. 8, september 2003, 71 – 72.

smrti našej! Vždy nás spájaj s Ježišom, tvojím milovaným Synom a naším bratom, Pánom života a slávy. Amen!“³²

Homília v Banskej Bystrici³³

Na mobil mi prišla od kamaráta v piatok 12. Septembra 2003, v druhý deň návštevy Sv. Otca Jána Pavla II. na Slovensku, krátka SMS – ka tohto znenia: „Pohľad na Sv. Otca vo mne evokuje slová Ježiša Krista: „Neplačte nado mnou, ale plačte samy nad sebou“ (Lk 23, 28); čo je teda horšie: obmedzenosť tela, či zadubenosť ducha?“

Čo povie, bratia a sestry, na tieto zaujímavé slová všímavého veriaceho muža, ktorý myslím si, pohľadom na telesne slabého pápeža vystupujúceho na pohyblivej plošine z lietadla, sediaceho pri modlitbe v našej trnavskej katedrále, sediaceho pri slúžení sv. omši v Banskej Bystrici, Rožňave aj v Bratislave, verne vystihol Jána Pavla II. ako zástupcu Krista na zemi – toho Krista, ktorý si berie svoj kríž a kráča s ním už 25. Rokov na životnej ceste sveta až na svoj vrchol Kalvárie, kde v presne jemu stanovenom čase, ktorý jemu ako aj nám všetkým dáva Kristus, bude musieť zvolať tak ako Kristus: „Je Dokonané! (Jn 19, 30)

Ale Ján Pavol II. napriek svojej telesnej nemohúcnosti nás jasne učí, napriek tomu, že už nemohol sám po slovensky všetko prečítať, no za to nám odkázal, čo máme my katolíci na Slovensku robiť na začiatku tohto nového tisícročia, v milostivom Roku ruženca, počas Stredoeurópskych katolíckych dní. Sv. Otec nám to jednak povedal vo svojich príhovoroch a na druhej strane nám to ukázal svojím osobným postojom, ktorým každému ukázal aj svoj

³² JÁN PAVOL II.: *Jeseň života, apoštolský list starším*, 1. októbra 1999, 18.

³³ Porov. *Príhovor Svätého Otca v Banskej Bystrici 12. 9. 2003*, In: <servis@rcc.sk> *Monitoring tlače* – 13. 9. 2003.

kríž. Tento pohľad vyvoláva slová: „Neplačte nado mnou, ale plačte samy nad sebou“ (Lk 23, 28), nad svojimi hriechmi, ktoré pribíjajú Krista na kríž znova a znova. Predpokladáme, že pápež slobodne vzal na seba úrad, na ktorý ho 16. Októbra 1978 zvolili pod vplyvom Ducha Svätého kardináli, lebo už viackrát odkázal svet, že nemieni odstúpiť ako ani Kristus nezostúpil z kríža. Zložili ho a položili do lona bolestnej Matky, ale až po dokonaní diela spásy. A preto neplačme nad pápežom, ako ani Kristus nechcel, aby nábožné ženy plakali nad ním. Plačme nad hriechmi! Nechajme sa bezpečne viesť Jánom Pavlom II.! Aby sme nemuseli len plakať, nehrešme teda! Ako zodpovední kresťania budme spolu s Jánom Pavlom II. silní aj v našej slabosti, ako to o Sv. Otcovi napísali v Domino fórum: „Sila tohto pápeža je dnes v jeho slabosti. Je taká obrovská, že je už vlastne jedno, či ešte niečo povie.“³⁴ Pri sv. omši v Banskej Bystrici nám pápež povedal: „V dnešných časoch je nemálo pokrstených kresťanov, ktorí si ešte stále neosvojili svoju vieru zodpovedne a uvedomele. Nazývajú sa kresťanmi, ale neodpovedajú v plnej zodpovednosti na prijaté milosti, stále ešte nevedia čo chcú, a prečo chcú. Hľa, poučenie na dnes: je nevyhnutné učiť sa slobode. Najmä je nutné, aby v rodinách rodičia vychovávali svoje deti k správnej slobode, pripravujúc ich na to, aby raz vedeli dať správnu odpoveď na Božie povolanie. Rodiny sú tým sadom, v ktorom vyrastajú sadenice nových generácií. V rodinách sa formuje budúcnosť národa.“³⁵

Možno o mne povedať, že som slobodné Božie dieťa? Ak som rodič, učím svoje deti slobode? Všetci, ktorí máme čo povedať do výchovy, pripravujeme deti na to, aby vedeli dávať Bohu správnu odpoveď viery?

³⁴ Hríb, Š. – Bútora, D.: *Sila jeho slabosti*, In: *Domino fórum*, *Kritický týždenník pre politiku, ekonomiku, civilizáciu a kultúru*, roč. XII., č. 38, 2.

³⁵ Porov. *Prihovor Svätého Otca v Banskej Bystrici* 12. 9. 2003.

Ján Pavol II. v Banskej Bystrici pokračoval: „Drahí bratia a sestry, dajme priestor Bohu! V rôznorodosti a bohatstve jednotlivých povolání, každý jeden sme pozvaní, podľa Máriinho vzoru, prijať Boha do svojho života a spolu s ním putovať týmto svetom, ohlasujúc jeho evanjelium a vydávajúc svedectvo jeho lásky.“³⁶ Vzorom v dávaní priestoru Bohu vo svojom živote a vo vydávaní svedectva o jeho láske nám je naša nová blahoslavená Sestra Zdenka Schelingová. Narodila sa ako desiaty z jedenástich detí, 25. Decembra 1916. Pätnásťročná vstupuje do kláštora, kde po rehoľnej formácii ako 27 ročná skladá večné sľuby v Inštitúte Milosrdných sestier sv. Kríža. Ako zdravotná sestra pracuje v Humennom a v Bratislave, keď sa usiluje o dokonalosť v duchu slov Pána Ježiša: „Kto chce ísť za mnou, nech zaprie sám seba, vezme svoj kríž a nasleduje ma.“ Dvakrát sa podieľa na akcii úteku väznených kňazov, za čo je napokon zatknutá, kruto mučená a napokon odsúdená na 12 rokov väzenia. Tu sa spozná so spoluväzenkyňou Helenou, ktorej vyrozpráva všetko o spôsoboch svojho brutálneho mučenia následkom čoho je jej zdravotný stav veľmi zlý a tak je 16. Apríla 1955 prepustená na slobodu, ale ide do nemocnice, kde už 31. Júla 1955 v povesti svätosti zomiera so slovami: Boh tak chce – nech sa stane vôľa Božia. V roku 1970 bola našim Najvyšším súdom v Bratislave posmrtno rehabilitovaná a pápež Ján Pavol II. ju pri sv. omši v Bratislave 14. Septembra 2003 vyhlásil za blahoslavenú a určil deň jej smrti za deň spomienky v liturgickom kalendári – 31. Júla. Bl. Sestra Zdenka si napísala: „Moja obeta, moja bohoslužba sa teraz iba začína. Od Pánovho oltára idem k oltáru svojej práce. Všade musím viesť pokračovať v obeti oltára. A nebáť sa začať ju radostne, pre Boha, ktorý obveseľuje moju mladosť. Môj apoštolát bude účinný nie mierou vonkajšej činnosti, ale mierou svätosti, ku ktorej budem smerovať. Nejde však o to, aby svoj život obetovala ľuďom, ale aby som ho najprv ponúkla

³⁶ *Tamže.*

Bohu a iba potom aj iným. Nechcem byť dobyvateľkou duší prv, kým ma celkom nezíska Boh.“

Milovaní, vidíte, ako je potrebné slobodne sa vedieť rozhodovať? A ako aktuálne nás k tomu pobádal Sv. Otec pri sv. omši z Banskej Bystrice? Lebo ten, kto sa rozhodne pre Boha, ten všetko robí s radosťou – Bohu i blížnemu. Tak to bolo v živote bl. Sr. Zdenky. Jej základné celoživotné heslo je toho dôkazom: Ustavične sa usmievaj! A v tomto duchu ustavične rozdávala svoj úsmev – keď rozdávala slová, keď pomáhala, keď prijímala nespravodlivosti, keď niesla pravdu o sebe, keď ju klamali, keď bola smutná, keď trpela – ba dokonca aj jej beatifikačný obraz, ktorý sa nám odhalil pred očami v deň jej povýšenia na oltár, 14. Septembra 2003 v Bratislave, nesie jej úsmev na perách.³⁷

Prajem vám, aby ste sa učili tomuto veľkému umeniu, hoc aj za cenu kríža, lebo budete večne blahoslavení.

Príhovor k členom Konferencie biskupov Slovenska³⁸

Ján Pavol II. nás počas modlitby Anjel Pána v bratislavskej Petržalke 14. septembra 2003 vyzval na spoločnú modlitbu s Matkou Cirkvi, sv. Jánom a našimi novými blahoslavenými – bl. Vasiľom Hopkom a bl. Zdenkou Schellingovou za odvahu v konaní dobra!³⁹

³⁷ Porov. *Životopis sestry Zdenky Schellingovej*, In: *Slovo, časopis gréckokatolíckej cirkvi*, roč. XXXV, september 2003, 22 – 23.

³⁸ Porov. *Príhovor Svätého Otca k členom Konferencie biskupov Slovenska*, in *Príhovory Svätého Otca Jána Pavla II. počas návštevy na Slovensku 11. – 14. septembra 2003. Pápežské listy a Vatikánske dokumenty 41*, SSV, Trnava 2003, s. 15 – 18.

³⁹ Porov. *Bratislava – Petržalka: Anjel Pána*, in *Pápežské listy a Vatikánske dokumenty 41*, s. 28.

Tú predovšetkým vyprosujeme našim biskupom, podľa záverečnej časti Direktória pre pastoračnú službu biskupov, ktorí sú ustanovení ako prví na službu Bohu a jeho svätému ľudu.⁴⁰

Že by nám ostatným ako vodcovia pomáhali vynikajúcou a neustávajúcou službou v predsedaní lásky, za čo by mali byť ochotní dať aj život za svojich bratov a sestry v chápaní a vykonávaní svojej autority i svojho úradu v duchu evanjelia – ako si to od našich biskupov želel Svätý Otec.⁴¹

Že by tak vedeli:

1. zabezpečiť pokračovanie v ľudskej a duchovnej formácii v kňazských seminároch a v rehoľných domoch spolu s primeranou kultúrnou úrovňou v osobitnej príprave, aby Cirkev a svet mali skromných a apoštolsky horlivých kňazov i zasvätené osoby
2. prosieť Pána žatvy, prebúdzat' svedomie a byť múdro pastoračne činný v napomáhaní nového rozkvetu kňazských a rehoľných povolání, od ktorých v konečnom dôsledku závisí budúcnosť Cirkvi na Slovensku
3. uskutočňovať dôvernú a múdru spoluprácu s laikmi pre napĺňanie časného poriadku kresťanským duchom
4. ohlasovať a brániť jednotu a nerozlučiteľnosť manželstva a venovať veľkú pozornosť rodine – chrámu lásky a života
5. mať láskavý pohľad na mladých, ktorí sú prítomnosťou i budúcnosťou Cirkvi i spoločnosti

⁴⁰ Porov. *Príhovor Svätého Otca k členom Konferencie biskupov Slovenska*, in *Pápežské listy a Vatikánske dokumenty* 41, s. 15 - 18.

⁴¹ Porov. *Tamže*.

6. viesť otvorený dialóg so svetom kultúry, opierajúc sa o presvedčenie, že viera a rozum si vzájomne pomáhajú a jedna druhej slúžia buď ako kriticko – očistné oko, alebo ako povzbudenie na pokrok v bádaní
a v prehlbovaní
7. postarať sa o slabých a chudobných, v ktorých chce byť spoznaný Kristus
8. s pastoračnou zanietenosťou stáť pri nezamestnaných, zaoberajúc sa ich zložitou situáciou a stimulujúc všetky sociálne zložky na vytvorenie nových pracovných príležitostí hlavne kvôli mladým, aby mohli vhodne realizovať svoje schopnosti často vycibrené rokmi teoretickej a praktickej prípravy
9. vyzdvihovať ľudské hodnoty, ktoré napomáhajú evanjelizáciu – prvoradé poslanie Cirkvi.⁴²

Že to nebudú mať slovenskí biskupi jednoduché, Svätý Otec najskôr vyjadril veľkú radosť z bratského stretnutia, ktoré by im malo pripomenúť apoštolov zhromaždených okolo Ježiša v hľadaní novej sily v krátkom odpočinku medzi kázaním a apoštolátom (porov. Mk 6, 30 – 32), že by sa Cirkev na Slovensku prostredníctvom svojich biskupov mohla vrátiť k slobodnému uskutočňovaniu svojho poslania.⁴³ „Pápež vie, ctihodní bratia, že biskupská služba nesie so sebou tŕne a kríže, ktoré často ostávajú skryté v srdci. Ale tiež vie, ako aj vy, že v tajomnom pláne Božej prozreteľnosti sú tieto trápenia zárukou plodnosti apoštolátu, ktorý s Božou pomocou prinesie hojné ovocie. Nestrácajte odvahu a nepoddávajte sa ťažkostiam ani námahám. Vždy sa spoliehajte na

⁴² Porov. *Tamže*.

⁴³ Porov. *Tamže*.

Pánovu milosť, ktorá koná zázraky aj cez našu slabosť (porov. 2 Kor 12, 9).“⁴⁴

Ak chceme byť my kňazi, pomocníci a poradcovia diecézneho biskupa,⁴⁵ s ktorým vytvárame jediné presbytérium,⁴⁶ „ktoré spolu s ním nesie zodpovednosť za partikulárnu cirkev,“⁴⁷ konkrétne uplatníme svoje čítenie s Cirkvou, „predovšetkým s pápežom, stredobodom jednoty Cirkvi a s jeho Učiteľským úradom.“⁴⁸ Väčšmi si uvedomujeme, že sme služobníci, ktorí konajú v súlade s ostatnými záväzkami, ktoré sme slobodne a slávnostne prijali pred Bohom a spoločenstvom – a tak nič nekonajme v liturgii na vlastnú päsť – nič nepridávajme, nič nevynechávajme ani nič nemeňme, lebo zvlášť neposlušnosť pri eucharistickom slávení je v zjavnom protiklade so samotnou podstatou Najsvätejšej Eucharistie, ako aj s Kristovou obetou. To isté platí aj pre slávenie ostatných sviatostí, najmä pokiaľ ide o sviatosť zmierenia, ale i o naše venovanie sa opravdivej a vedomej účasti veriacich na posvätnnej liturgii.⁴⁹ Lebo len biskup je moderátorom liturgie ako pedagóg viery.⁵⁰

Ján Pavol II. v posynodálnej apoštolskej exhortácii *Pastores Gregis*, ktorá je ovocím 10. riadnej biskupskej synody, ktorá sa konala v dňoch 27. septembra až 30. októbra 2001 na tému: Biskup – služobník evanjelia Ježiša Krista pre nádej ľudstva napísal, že

⁴⁴ *Tamže*.

⁴⁵ Porov. *CIC*, kán. 384.

⁴⁶ Porov. *KKC*, 1567.

⁴⁷ *KKC*, 1595.

⁴⁸ KONGREGÁCIA PRE INŠTITÚTY ZASVÄTENÉHO ŽIVOTA A SPOLOČNOSTI APOŠTOLSKÉHO ŽIVOTA, *Znovu začať u Krista, obnovený záväzok zasväteného života v treťom tisícročí, inštrukcia z 19. mája 2002*, 32, in *Pápežské listy a Vatikánske dokumenty* 35, SSV, Trnava 2003

⁴⁹ Porov. KONGREGÁCIA PRE KŇAZOV, *Kňaz, pastier a vodca farského spoločenstva, inštrukcia zo 4. augusta 2002*, 15, in *Pápežské listy a Vatikánske dokumenty* 39, SSV, Trnava 2003.

Porov. JÁN PAVOL II., *Ecclesia de Eucharistia*, 34 – 52.

⁵⁰ Porov. JÁN PAVOL II., *Pastores gregis*, 35 – 37.

pastoračná služba biskupa sa má riadiť príkladom Krista, Dobrého Pastiera – v dobrotivosti ducha, v súcite, v prejavoch trpezlivosti a v odpúšťaní. Biskup vládne srdcom pokorného služobníka a milujúceho pastiera, ktorý má na zreteli predovšetkým Božiu slávu a spásu duší. Tieto charakteristické črty robia biskupov jedinečnými v ich pastoračnom štýle uskutočňovanom v diecéznom spoločenstve za podpory kňazov, prvých spolupracovníkov biskupa vo všetkých cirkevných aktivitách. V sile krstu sú účastníkmi rovnakého poslania prijatého od Krista veriaci, ktorí majú spolupracovať na výstavbe Cirkvi podľa svojich podmienok a vlastných úloh zvlášť vo farnosti, ktorá zostáva základnou bunkou každodenného života v diecéze.⁵¹ Služba biskupa na začiatku nového tisícročia spočíva predovšetkým v ohlasovaní Evanjelia, na ktoré si Kristus povolal apoštolov a podobne ako ich posielal aj biskupov, aby boli pre všetkých živým znakom Ježiša Krista, Učiteľa, Kňaza a Pastiera.⁵² Napokon Svätý Otec zveril toto poslanie Panne Márii, Matke Cirkvi a Kráľovnej apoštolov, ktorá nechýbala na modlitbách apoštolského kolégia vo Večeradle, že by všetkým biskupom vyprosila milosť, aby sa nikdy nespreneverili svojmu vyvoleniu, ktoré dostali od Ježiša Krista. Lebo ako Mária je svedkom pravdivého života, tak určite vyprosí celému Božiemu ľudu nádej a potechu, pokiaľ nepríde Pánov deň nádeje.⁵³ A spolu s biskupmi prosme Pannu Máriu i my, aby sme aj my kňazi zostali verní Pánovi: „Ó, Mária: želim si vložiť svoju osobu, svoju snahu posväcovať sa, do tvojej materskej ochrany, chcem, aby si ma viedla a inšpirovala k pripodobneniu sa Kristovi, hlave a pastierovi, ktoré si úrad farára vyžaduje. Daj, aby som si uvedomil, že stojíš vždy pri každom kňazovi v jeho poslaní služobníka jediného

⁵¹ Porov. *Apoštolský list Pastores gregis* z 16. 10. 2003, in *Světlo, týdeník Matice cyrilometodějské*, roč. XI., č. 45, 9. listopadu 2003, s. 11 – 12.

⁵² Porov. JÁN PAVOL II., *Pastores gregis*, 75.

⁵³ Porov. *Tamže*.

Sprostredkovateľ, Ježiša Krista: ó, Matka kňazov, Pomocnica a Sprostredkovateľka všetkých milostí.“⁵⁴

Homília v Rožňave⁵⁵

Pri svojej tretej návšteve Slovenska navštívil Ján Pavol II. 13. septembra 2003 aj biskupské mesto Rožňavu. Svoju homíliu počas sv. omše v tomto meste v prírodnom amfiteátri Pod Rakošom začal slovami sv. Pavla apoštola z listu Efezanom takto: „Preto vás prosím..., aby ste žili dôstojne podľa povolania, ktorého sa vám dostalo.“⁵⁶

Svätý Otec aplikoval tieto slová apoštola na všetkých „tu zhromaždených“,“⁵⁷ ba „každému veriacemu“,“⁵⁸ ktorému je pri rôznorodosti povolaní a chariziem zverená úloha byť učeníkom a apoštolom.⁵⁹

„Učeníkom, ktorý skromne a pozorne počúva spasiteľné slovo; apoštolom, ktorý vydáva horlivé svedectvo svojím životom podľa evanjelia,“⁶⁰ že by sme tak podľa želania Svätého Otca všetci veľkou mierou prispeli k evanjelizácii súčasného sveta

⁵⁴ Porov. KONGREGÁCIA PRE KŇAZOV, *Kňaz, pastier a vodca farského spoločenstva, inštrukcia zo 4. augusta 2002, Modlitba farára k Najsvätejšej Panne Márii*, s. 67 – 69.

⁵⁵ Porov. *Príhovory Svätého otca Jána Pavla II. počas návštevy na Slovensku 11. – 14. septembra 2003*, in *Pápežské listy a dokumenty 41*, SSV, Trnava 2003, s. 21 – 23.

⁵⁶ *Ef 4*, 1.

⁵⁷ *Homília svätého Otca počas svätej omše v Rožňave*, in *Príhovory Svätého otca Jána Pavla II. počas návštevy na Slovensku 11. – 14. septembra 2003*, in *Pápežské listy a dokumenty 41*, s. 21.

⁵⁸ *Tamže*.

⁵⁹ Porov. *Tamže*.

⁶⁰ *Tamže*.

a k vytvoreniu spravodlivejšej a bratskejšej spoločnosti práve svojím kresťanským spôsobom života.⁶¹

Svätý Otec sa potom obrátil na všetkých výzvou slov svätého apoštola Pavla: „Len sa pozrite na svoje povolanie, bratia...“⁶² A tým mojím povolaním podľa pápeža Jána Pavla II. – ako to prezentoval pri sv. omši v Rožňave vysvetľujúc podobenstvo O rozsievачovi – je mať dobrú pôdu vo svojom ľudskom srdci pre prijatie semena Božieho slova. Lebo podľa Jána Pavla II. rozsievач Kristus seje slovo. No „úroda nezávisí len od semena, ale aj od rôznorodosti pôdy, čiže od každého z nás.“⁶³ Preto pod drobnohľadom nášho svedomia si v tejto chvíli s pápežom uvedomme: „My sme tou pôdou, do ktorej Pán neúnavne seje semeno svojho slova a svojej lásky. V akom duchu ho prijímame? Akú úrodu prinášame?“⁶⁴ A nech nás v sebareflexii prenikne predsavzatie zodpovednosti za poklad slova, lebo rozsievач do nás vkladá právom svoje nádeje. Preto nadšene uskutočňujme výzvu Jána Pavla II.: „Buďte tou dobrou a úrodnou pôdou, ktorá hojnosťou úrody zadostučiní očakávaniam Cirkvi a sveta.“⁶⁵

Aby sme to dokázali, Ján Pavol II. nás na záver svojej tretej návštevy na Slovensku, 11. – 14. septembra 2003, odkázal na Ježišovu Matku, ktorá je Matkou Cirkvi, aby sme si ju ako sv. Ján vzali k sebe a naučili sa od nej „počúvaniu a obetavej skromnosti, vlastnostiam, ktorými sa vyznačovala ako prvá učeníčka Pána.“⁶⁶ Ak to tak budeme podľa jej vzoru robiť, potom ako kresťania skutočne prispejeme príkladom svojho života nielen na našom Slovensku, ale aj v zjednotenej Európe, ba na celom svete k jeho evanjelizácii, k vytvoreniu bratskejšieho a spravodlivejšieho spoločenstva už tu na

⁶¹ Porov. *Tamže*.

⁶² *1 Kor* 1, 26.

⁶³ *Tamže*, s. 22.

⁶⁴ *Tamže*, s. 23.

⁶⁵ *Tamže*.

⁶⁶ *Bratislava – Petržalka: Anjel Pána*, in *Pápežské listy a dokumenty* 41, s. 28.

zemi. Len treba chcieť! Eva Levalliérová sa o to pokúsila až vo svojich 45 rokoch, keď ako slávna divadelná herečka parížskeho Varieté ležala v nemocnici po úraze v divadle. Pri rozhovore s ošetrojúcou rehoľnou sestrou si spomenula na svoje prvé sv. prijímanie. Zaplavil ju pocit veľkého pokoja a schopnosť odpustiť krivdy svojmu otcovi, ktoré spáchal na svojej manželke, ktorú zabil a napokon sám spáchal samovraždu. Predtým veľa pil, bil a terorizoval celú rodinu. Hoci len na krátko, ale predsa jej zasvietilo svetlo milosti, ktoré jej opäť zasvitlo až o šesť rokov neskôr, keď si prenajala v lete 1917 neveľký zámok v dedinke Chaceaux – sur – Chiselle, ktorý spravoval miestny farár Chasteigner, ktorý viedol s Evou rozhovory na tému viery. Priniesol jej knižku o kajúcej sv. Márii Magdaléne. Pri čítaní jej životopisu sa Evy dotkla Božia milosť. Hneď utekala za kňazom a prosila o odpustenie za život, ktorý viedla: nepamätala na Boha, nežila s Cirkvou, mala veľa peňazí za úspechy, ktoré dosiahla, v jej živote bolo veľa mužov, s ktorými žila pričom ju zaujímala len ich peňaženka. Ale po rozhrešení sa rozhodla skoncovať s divadelnou kariérou, hoci jej kňaz namietal, že môže byť dobrou herečkou aj dobrou kresťankou. Lenže ona si nedala povedať. Predala väčšinu svojho majetku a peniaze venovala na dobročinné účely, prijala habit III. rádu sv. Františka a obdržala meno Eva Mária od Najsvätejšieho Srdca Ježišovho. Ako misionárka odišla do Tuniska, kde pracovala ako ošetrovatel'ka, lenže jej zdravotný stav sa zhoršoval. Arcibiskup Lemaitre jej v roku 1924 odporúčal, aby misii pomáhala svojim utrpením. Vaša nová úloha práve začína – povedal jej. Koncom života veľmi trpela, tvár sa jej zmenila na nepoznanie, stratila svoju povestnú krásu, no komentovala to slovami: Dobrý Pane, hrešila som týmito darmi. Teraz Ti ďakujem, že si mi ich vzal a dovoľuješ mi, aby som tak odčinila svoje hriechy. Do poslednej chvíle myslela na

druhých, modlila sa za nich. Na svoj hrob kázala napísať: Pane, ktorý si ma stvoril, zmiluj sa nado mnou. Zomrela 11. júna 1929.⁶⁷

Ak chceme byť Ježišovými učeníkmi a apoštolmi potom prosme Pannu Máriu, ktorá sa stala služobnicou Slova, aby sme v službe Bohu a jeho kráľovstvu dosiahli naplnenie toho, čo Boh pre nás naplánoval.⁶⁸ A tak s Máriou, Pánovou služobnicou objavíme radosť a plodnosť života.⁶⁹

Homília na beatifikačnej svätej omši v Bratislave – Petržalke⁷⁰

V krásnu slnečnú nedeľu 14. septembra 2004 vyvrcholila štvordňová návšteva Svätého Otca na Slovensku slávnostnou beatifikačnou sv. omšou za účasti kardinálov: Angela Sodana – štátneho sekretára z Vatikánu, Miloslava Vlka z Prahy, Františka Macharského z Krakova, Jozefa Glempa z Varšavy, Christopha Schönborna z Viedne a našich Slovákov - Jozefa Tomku z Ríma a Jána Chryzostoma Korca z Nitry, do päťdesiat biskupov, niekoľko stovák kňazov, rehoľných sestier, bohoslovcov a rehoľných bratov,⁷¹ pri ktorej Ján Pavol II. oslavoval silu a múdrosť kríža v živote a v smrti biskupa Vasiľa Hopka a sestry Zdenky Schelingovej.⁷²

⁶⁷ Porov. *Milujcie sie* 3/ 2003, in *Světlo, týdeník Matice cyrilometodějské*, roč. XI., č. 47, 23. listopadu 2003, s. 10 – 11.

⁶⁸ Porov. *Posolstvo Svätého Otca Jána Pavla II. k 40. svetovému dňu za duchovné povolania 11. máj 2003*, in *Pápežské listy a dokumenty* 41, s. 13 – 21.

⁶⁹ *Posolstvo Svätého Otca Jána Pavla II. k 18. svetovému dňu mládeže, 13. apríl 2003*, in *Pápežské listy a dokumenty* 41, s. 5 – 12.

⁷⁰ Porov. *Prihovory Svätého Otca Jána Pavla II. počas návštevy na Slovensku 11. – 14. septembra 2003*, in *Pápežské listy a Vatikánske dokumenty* 41, SSV, Trnava 2003, s. 24 – 28.

⁷¹ Porov. HROMNÍK, M. *Tretia návšteva pápeža na Slovensku, Bratislava – Petržalka – nedeľa 14. 9. 2003*, in *Posol, mesačník slovenských katolíkov*, roč. LXXXIII (2004), č. 2, s. 8 – 14.

⁷² Porov. *Úvodné slová Svätého Otca v Bratislave – Petržalke*, in *Pápežské listy a Vatikánske dokumenty* 41, s. 24.

„Ich svietiaci prítomnosť v pamäti slovenského národa nech bude pre všetkých príkladom a povzbudením byť vernými svedkami Evanjelia, ktoré sme dostali; krstu, ktorý sme prijali; a Eucharistie, ktorú slávime ako pamiatku na slávne utrpenie Pána.“⁷³

K čomu nás Svätý Otec povzbudil cez adoráciu Kristovho kríža, ktorý Cirkev oslavuje práve 14. septembra, ako strom života, kráľovský trón ukrižovaného a zmŕtvychvstalého Pána, schody do raja, spájajúc nebo a zem,⁷⁴ privilegované miesto, na ktorom sa zjavila Božia láska.⁷⁵

Táto „posledná a najdôležitejšia zastávka mojej apoštolskej cesty bola v hlavnom meste Bratislave. Počas slávnostnej svätej omše som mohol s radosťou blahorečiť syna a dcéru tejto krajiny: biskupa Vasil'a Hopka a sestru Zdenku Schelingovú, hrdinské obete komunistického prenasledovania v päťdesiatych rokoch. Obaja svedkovia viery dvadsiateho storočia boli povýšení na oltár práve v deň Povýšenia Svätého kríža. Pripomínajú, že slovenský národ v dramatických okamihoch utrpenia našiel silu a nádej v Kristovom kríži: O, crux, ave, spes unica!“⁷⁶

„Na kríž upierali svoj nezlomnou vierou naplnený pohľad aj biskup Vasil' Hopko a rehoľná sestra Zdenka Schelingová,“⁷⁷ „hrdinské obete komunistického prenasledovania v päťdesiatych rokoch.“⁷⁸ Pričom istotne ich práve toto rozjímanie podržalo

1. v ich rozhodnutí pre zasvätený život

⁷³ Tamže.

⁷⁴ Porov. Tamže.

⁷⁵ Porov. *Homília Svätého Otca na beatifikačnej svätej omši v Bratislave – Petržalke*, in *Pápežské listy a Vatikánske dokumenty* 41, s. 25 – 28.

⁷⁶ *Generálna audiencia vo Vatikáne 17. septembra 2003*, in *Pápežské listy a Vatikánske dokumenty* 41, s. 31 – 33.

⁷⁷ *Homília Svätého Otca na beatifikačnej svätej omši v Bratislave – Petržalke*, in *Pápežské listy a Vatikánske dokumenty* 41, s. 25 – 28.

⁷⁸ *Generálna audiencia vo Vatikáne 17. septembra 2003*, in *Pápežské listy a Vatikánske dokumenty* 41, s. 31 – 33.

2. no najmä v ťažkých chvíľach utrpenia – počas nespravodlivého súdneho procesu a rozsudku, vo väzení - mučeníu, ponižovaníu, samote a napokon smrti.

„Kríž sa im stal cestou k životu, prameňom sily a nádeje, skúškou lásky k Bohu a k blížnemu.“⁷⁹

„Obaja svedkovia viery dvadsiateho storočia boli povýšení na oltár práve v deň Povýšenia svätého kríža. Pripomínajú, že slovenský národ v dramatických okamihoch utrpenia našiel silu a nádej v Kristovom kríži.“⁸⁰ Preto „spoločne s novými blahoslavenými prosme Pannu Máriu, aby na jej príhovor kresťanské spoločenstvo žijúce na Slovensku bolo bohaté na svätosť, odvážne v konaní dobra a silné vo svedectve.“⁸¹

Liturgickú spomienku na bl. Vasil'a, biskupa a mučeníka určil Svätý otec na 11. mája a na bl. Zdenku, pannu a mučenicu si budeme pripomínať 30. júla – na miestach a podľa noriem práva.⁸²

⁷⁹ *Homília Svätého Otca na beatifikačnej svätej omši v Bratislave – Petržalke*, in *Pápežské listy a Vatikánske dokumenty* 41, s. 25 – 28.

⁸⁰ *Generálna audiencia vo Vatikáne 17. septembra 2003*, in *Pápežské listy a Vatikánske dokumenty* 41, s. 31 – 33.

⁸¹ *Bratislava – Petržalka: Anjel Pána*, in *Pápežské listy a Vatikánske dokumenty* 41, s. 28 – 29.

⁸² Porov. HROMNÍK, M. *Tretia návšteva pápeža na Slovensku, Bratislava – Petržalka – nedeľa 14. 9. 2003*, in *Posol, mesačník slovenských katolíkov*, roč. LXXXIII (2004), č. 2, s. 8 – 14.

K slovenskému národu⁸³

„Myslela som si, že musím obracať ľudí na vieru. Medzičasom som sa naučila, že mojou úlohou je milovať. A láska obráti, koho chce“ – tvrdí bl. Matka Tereza.⁸⁴ S touto myšlienkou na vieru a lásku sa obraciam na vás na všetkých, aby sme verili v Pána Boha a milovali svojho blížneho ako seba samého, pričom si pripomeňme toho, ktorý Matku Terezu vyhlásil za blahoslavenú – na Jána Pavla II. muža veľkej viery a vrúcnej lásky.

V reminiscencii na jeho tretiu návštevu Slovenska, 11. – 14. septembra 2003, sa zamyslime nad jeho myšlienkami k slovenskému národu, ktoré nám zanechal.

Sú to predovšetkým pápežove „spomienky, ktoré vyvolávajú v mojom srdci hlboké a radostné pocity,“⁸⁵ vyjadrujúce vďaku za „krásne spomienky na eucharistické slávenia a na stretnutia“⁸⁶ uskutočnené len vďaka „Pánovi, že mi doprial už po tretí raz vstúpiť na milovanú slovenskú zem.“⁸⁷ Prišiel ako pútnik evanjelia, ktorý priniesol pozdrav pokoja a nádeje všetkým,⁸⁸ ktorí na tejto slovenskej zemi žijú v práci, utrpeniach i nádejách,⁸⁹ aby každému vyprosil hojnosť Božieho požehnania.⁹⁰ „Počas mojej púte... rád by som sa stretol a rozprával s každým z vás, navštívil každú rodinu,

⁸³ Porov. *Slová Svätého Otca slovenskému národu. Prihovory Svätého Otca Jána Pavla II. počas návštevy na Slovensku 11. – 14. septembra 2003*. In: *Pápežské listy a vatikánske dokumenty* 41. SSV, Trnava 2003, s. 30

⁸⁴ SMS servis 7772 z 18. decembra 2003.

⁸⁵ *Slová Svätého Otca slovenskému národu. Prihovory Svätého Otca Jána Pavla II. počas návštevy na Slovensku 11. – 14. septembra 2003*, s. 30.

⁸⁶ *Tamže*.

⁸⁷ *Prihovor Svätého Otca Jána Pavla II. po prilete na Slovensko*, s. 5.

⁸⁸ Porov. *Tamže*.

⁸⁹ *Tamže*.

⁹⁰ Porov. *Tamže*.

precestoval vaše krásne kraje, prišiel do každého cirkevného spoločenstva tohto milovaného národa.“⁹¹

Vrcholom tejto veľkej lásky k slovenskému národu bolo napokon najkrajšie vyjadrenie Jána Pavla II. v homílii počas beatifikačnej sv. omše v bratislavskej Petržalke: „Napokon s pocitmi najhlbšej lásky pozdravujem teba, milovaný slovenský národ, tu prítomný alebo ma počúvajúci cez rozhlas či televíziu. Vzdávam vďaky Bohu za teba, že si si dokázal aj v ťažkých chvíľach zachovať vernosť Kristovi a jeho Cirkvi. Povzbudzujem ťa: nikdy sa nehanbi za evanjelium (porv. Rim 1, 16)! Chráň si ho vo svojom srdci ako najcennejší poklad, z ktorého môžeš čerpať svetlo a silu do každodenného života.“⁹²

Aby sme si zachovali tento odkaz, pápež Ján Pavol II. nás sám odporúča našej patrónke Sedembolestnej Panne Márii: „Jej zverujem súčasnosť i budúcnosť Cirkvi a slovenského národa, aby rastúc pod Kristovým krížom, vedel v ňom objaviť a prijať posolstvo lásky a spásy.“⁹³ Ona „otvorená Božiemu zámeru, spoluprežíva vo svojom srdci obeť, ktorou sa Syn odovzdáva otcovi pre život sveta. Prijímajúc apoštola Jána, ktorého jej Ježiš zveril, stáva sa Matkou všetkých ľudí.“⁹⁴ Počas generálnej audiencie vo Vatikáne 17. septembra 2003 sa pápež vrátil niekoľkými myšlienkami k svojej apoštolskej ceste na Slovensko, keď pripomenul: „Nech Sedembolestná Panna Mária ochraňuje Slovensko, aby úzkostlivo chránilo evanjelium, vzácny dar, ktorý treba zvestovať a dosvedčovať svätosťou života. Nech ti Boh žehná, drahé

⁹¹ *Tamže*, s. 6 – 7.

⁹² *Homília Svätého Otca na beatifikačnej svätej omši v Bratislave – Petržalke. Prihovory Svätého Otca Jána Pavla II. počas návštevy na Slovensku 11. – 14. septembra 2003*, s. 25 – 28.

⁹³ *Tamže*.

⁹⁴ *Tamže*.

Slovensko! Vďaka za tvoju lásku k Cirkvi a k Petrovmu nástupcovi!“

95

Túto pre občianske a náboženské dejiny Slovenska dosvedčili hlavne slávni bratia zo Solúna – sv. Cyril a Metod, ale aj ostatní, „ktorí preukázali svoje čnosti v obetavej službe Bohu a blížnym.“⁹⁶ K nim pribudli biskup Vasil' Hopko a rehoľná sestra Zdenka Schelingová. „Obaja stoja pred nami ako žiarivé príklady vernosti z čias tvrdého a nemilosrdného náboženského prenasledovania. Biskup Vasil' nikdy nezaprel svoju príslušnosť ku Katolíckej cirkvi a vernosť pápežovi. Rehoľná sestra Zdenka, aby pomohla služobníkom Pána Boha, neváhala vystaviť vlastný život nebezpečenstvu. Obaja boli podrobení nespravodlivému súdnemu procesu a rozsudku, mučeniu, ponižovaniu, samote a smrti. Kríž sa im stal cestou k životu, prameňom sily a nádeje, skúškou lásky k Bohu a blížnemu.“⁹⁷ Aby tak „všetci zanechali plodné brázdy dobra v kultúre slovenskej spoločnosti. Dejiny tejto zeme sa takto vo veľkej miere javia ako dejiny vernosti Kristovi a jeho Cirkvi.“⁹⁸

Preto spoločne prosme Pannu Máriu aj s našimi novými blahoslavenými za kresťanské spoločenstvo žijúce na Slovensku, aby sme boli bohatí na svätosť! A my bratia kňazi použime niekedy pri sv. omšiach aj formulár s bohatými modlitbami Za miestne cirkevné spoločenstvo⁹⁹ či Za vlasť alebo obec!¹⁰⁰

⁹⁵ *Generálna audiencia vo Vatikáne. Príhovory Svätého Otca Jána Pavla II. počas návštevy na Slovensku 11. – 14. septembra 2003*, s. 31 – 33.

⁹⁶ *Príhovor Svätého Otca Jána Pavla II. po prilete na Slovensko*, s. 5 - 6.

⁹⁷ *Homília Svätého Otca na beatifikačnej svätej omši v Bratislave – Petržalke*, s. 27.

⁹⁸ *Príhovor Svätého Otca Jána Pavla II. po prilete na Slovensko*, s. 5 - 6.

⁹⁹ Porov. *Rímsky misál. Omše a modlitby za rozličné potreby. I. Za svätú Cirkev. E. Za miestne cirkevné spoločenstvá*.

¹⁰⁰ Porov. *Rímsky misál. Omše a modlitby za rozličné potreby. II. Za verejné záujmy. 17. Za vlasť alebo za obec*.

Homília v Bratislave – Petržalke

„Ó, crux, ave, spes unica! – Zdrav buď, ó, kríž, nádej jediná!“

„Všetci kresťania, poznačení pečaťou Svätého kríža, verejne vyhlasujú svoju príslušnosť k nemu, ktorý zomrel za naše hriechy a vstal z mŕtvych pre naše ospravedlnenie. Ale zvláštnym spôsobom boli poznačení tajomstvom kríža mučeníci a svedkovia viery, ktorí dostali milosť trpieť pre Krista a za neho zomrieť.“¹⁰¹

Lebo kríž je privilegovaným miestom, na ktorom sa zjavila Božia láska. „Na kríži sa stretá ľudská úbohosť s Božím milosrdenstvom. Adorácia tohto nekonečného milosrdenstva predstavuje jedinú cestu, ako sa človek môže otvoriť tajomstvu kríža. Kríž je osadený v zemi, akoby zakorenený v ľudskej zlobe. Ale zároveň je vztýčený do výšky, smerom k nebu, kam akoby prstom ukazoval na Božiu dobrotu. Kristov kríž je víťazstvom nad zlom, porážkou smrti, sprostredkovaním života, znovunavrátaním nádeje a zvestovaním svetla. Ó, crux, ave, spes unica!“¹⁰²

„Nech nás skúsenosť lásky sprevádza navždy,“¹⁰³ aby aj o nás platilo, že „Slovensko bolo a vždy bude verné Kristovi a Cirkvi.“¹⁰⁴ Počas Generálnej audiencie vo Vatikáne 17. septembra 2003 to Ján Pavol II. vysvetlil: „osobnou prítomnosťou som ho chcel posilniť v tejto vernosti... Modlím sa za to, aby tento milovaný národ

¹⁰¹ Úvodné slová svätého Otca v Bratislave – Petržalke. In: *Pápežské listy a Vatikánske dokumenty 41, Prihovory Svätého Otca Jána Pavla II. počas návštevy na Slovensku 11. – 14. septembra 2003*, s. 24.

¹⁰² Homília Svätého Otca na beatifikačnej svätej omši v Bratislave – Petržalke. In: *Pápežské listy a Vatikánske dokumenty 41*, s. 25 – 28.

¹⁰³ Bratislava – Petržalka: Anjel Pána. In: *Pápežské listy a Vatikánske dokumenty 41*, s. 28 – 29.

¹⁰⁴ Prídavok Svätého Otca na konci svätej omše v Banskej Bystrici. In: *Pápežské listy a Vatikánske dokumenty 41*, s. 14.

¹⁰⁵ Generálna audiencia vo Vatikáne. In: *Pápežské listy a Vatikánske dokumenty 41*, s. 31 – 33.

¹⁰⁶ Tamže.

s dôverou pokračoval na tejto ceste... Nech ti Boh žehná, drahé Slovensko! Vďaka za tvoju lásku k Cirkvi a k Petrovmu nástupcovi!“
105

K tomu bol nasmerovaný aj príhovor Jána Pavla II. k našim biskupom, združených v Konferencii biskupov Slovenska: „Povzbudil som ich, aby pokračovali v rozsiahlom diele rozvoja kresťanského života po temných rokoch izolácie a komunistickej diktatúry.“¹⁰⁶ Lebo je pre nás nesmierne potrebné, aby sme zostali pevne zakorenení v našej dávnej kresťanskej tradícii.¹⁰⁷

Svätý Otec v Rožňave pripomenul slová sv. Jána Zlatoústeho: „Mám so sebou jeho slovo, ono je mojou palicou, mojou istotou... Ono je mojou pevnosťou a mojou ochranou.“¹⁰⁸ A tiež naše príslovie: „Bez Božieho požehnania márne naše namáhania... Vyprosujem preto vám i vašej snahe o príkladný kresťanský život hojné Božie požehnanie. Amen.“¹⁰⁹

Sedembolestná Panna Mária

„Nech vás Panna Mária, ktorú si v tejto krajine uctieвате ako Sedembolestnú Matku Pána, ochraňuje vo svojom materinskom srdci a nech vám sprostredkuje hojnosť Božích milostí.“¹¹⁰

Tie si vyprosme pod Kristovým krížom, kde sme dostali vzácny dar - jeho Matku, ktorú od tej chvíle vzývame ako Matku Cirkvi.¹¹¹

¹⁰⁷ Porov. *Tamže*.

¹⁰⁸ *Homília Svätého Otca počas svätej omše v Rožňave*. In: *Pápežské listy a Vatikánske dokumenty* 41, s. 21 - 23

¹⁰⁹ *Tamže*.

¹¹⁰ *Príhovor Svätého Otca k členom Konferencie biskupov Slovenska*, in *Pápežské listy a Vatikánske dokumenty* 41, SSV, Trnava 2003, s. 15 – 18.

Lebo ako v Edene pod rajským stromom stála žena menom Eva, siahajúc po tom, o čom si myslí, že je Boží život – pričom ide o zárodok smrti, ktorý sa jej postupne zmocňuje, na Kalvárii pod drevom križa stála iná žena, Mária, obetavo otvorená Božiemu zámeru ako jej Syn, ktorý sa odovzdáva Otcovi pre život sveta.¹¹² Ježiš zveril svojej Matke apoštola Jána, čím sa stáva Matkou všetkých ľudí – a teda pochopiteľne aj nás, Slovákov,¹¹³ lebo ako bolestná Matka „už po stáročia sprevádza Boží ľud požehnaného slovenského národa počas smutných, ako aj radostných dní na ceste do večnej vlasti.“¹¹⁴

„Oporou Cirkvi na Slovensku“ vždy „bola Sedembolestná Panna Mária, hlavná patrónka národa. Zjednotení s tou, ktorá ostala pri svojom Synovi na Kalvárii, naši slovenskí bratia aj v dnešných časoch chcú ostať verní Kristovi a Cirkvi“¹¹⁵ - tvrdil 17. septembra 2003 na Generálnej audiencii vo Vatikáne Ján Pavol II. po apoštolskej ceste na Slovensku.

Aby to tak skutočne vždy o nás, katolíkoch na Slovensku, platilo, pápež nám v Banskej Bystrici ponúkol zamyslenie o Panne Márii, ktorá sa obracia na anjela Gabriela, zvestujúceho jej Božie povolanie stať sa matkou jeho Syna: „Hľa, služobnica Pána.“ (Lk 1, 38) A vyzval nás, aby sme si našli podľa postoja Panny Márie poučenie pre seba, že:

¹¹¹ Porov. Bratislava – Petržalka: Anjel Pána, in *Pápežské listy a Vatikánske dokumenty* 41, s. 28 – 29.

¹¹² Porov. Homília Svätého Otca na beatifikačnej svätej omši v Bratislave – Petržalke, in *Pápežské listy a Vatikánske dokumenty* 41, s. 25 – 28.

¹¹³ Porov. *Tamže*.

¹¹⁴ Úvodné slová Svätého Otca na začiatku sv. omše v Banskej Bystrici, in *Pápežské listy a Vatikánske dokumenty* 41, s. 10.

¹¹⁵ Generálna audiencia vo Vatikáne 17. septembra 2003, in *Pápežské listy a Vatikánske dokumenty* 41, s. 31 – 33.

¹¹⁶ Homília Svätého Otca v Banskej Bystrici, in *Pápežské listy a Vatikánske dokumenty* 41, s. 10 – 13

¹¹⁷ Porov. *Tamže*.

- Boh „chce sprostredkovať ľuďom svoj vlastný život, pozývajúc ich, aby sa stali jeho deťmi“
- „Boh nenanucuje spásu – ponúka ju ako iniciatívu lásky, na ktorú treba odpovedať slobodným rozhodnutím, tiež motivovaným láskou“
- „On má rád do činenia s osobami zodpovednými a slobodnými,“¹¹⁶ a preto si uvedomme, že
 1. „s každým z nás má Boh svoj zámer,“
 2. „na každého z nás sa obracia so svojím povolaním“
 3. kiež by sme ho vedeli rozpoznať
 4. prijať
 5. zostali mu verní¹¹⁷

Podarí sa nám to len vtedy, keď dáme priestor Bohu vo svojom živote tak ako Panna Mária, ktorá v duchu viery verí, a preto vraví áno a tá sa u nej stala záväzkom voči Bohu, ale aj záväzkom voči bližnému, čím sa Mária slobodne odovzdala Božej iniciatíve, ktorá v nej realizovala veľké veci: mirabilia Dei. Panna Mária spolu s Ním putuje „týmto svetom, ohlasujúc jeho evanjelium a vydávajúc svedectvo jeho láske, aby sme tak aj my dostali od Neho na jej príhovor dar „pevnej viery, ktorá osvetľuje horizont existencie a robí priehľadným myseľ, ducha i srdce.“¹¹⁸

„Nech Sedembolestná Panna Mária ochraňuje Slovensko, aby úzkostlivo chránilo evanjelium, vzácny dar, ktorý treba

¹¹⁸ *Tamže.*

zvestovať,“¹¹⁹ že by bolo „silné vo svedectve“¹²⁰ a pocítilo radosť a plodnosť z jej priateľstva.¹²¹

Ďakovná púť Slovákov v Ríme

„Naše poďakovanie by nebolo trváce ani úprimné a dôsledné, keby sme zabudli na odkaz, ktorý nám Ján Pavol II. svojou návštevou zanechal. Je to odkaz milujúceho otca a priateľa, ktorý nás pozná a vie, čo práve najviac potrebujeme. Sú to slová jemného, ale nie povrchného povzbudenia, ktoré dvíhajú, vlievajú nádej a odvahu pred ťažkosťami, slová adresované všetkým“¹²² - povedal kardinál Jozef Tomko, na sv. omši v bazilike sv. Petra v Ríme 14. februára 2004 na sv. omši v prítomnosti ďakujúcich slovenských pútnikov.

A tak teda, aby sme nezabudli na odkaz Jána Pavla II., ktorý nám povedal presne po piatich mesiacoch po skončení svojej tretej apoštolskej cesty na Slovensku, vyberme si z neho to najpodstatnejšie:

1. chrániť si vieru v celosti, živiť ju modlitbou, primeranou katechézou a neustálou formáciou
2. „Táto viera nech neostáva ukrytá. Ohlasujte a dosvedčujte ju s odvahou, v ekumenickom a misionárskom duchu“ – zdôrazňoval Ján Pavol II.,

¹¹⁹ *Generálna audiencia vo Vatikáne 17. septembra 2003, in Pápežské listy a Vatikánske dokumenty 41, s. 31 – 33.*

¹²⁰ Porov. Bratislava – Petržalka: Anjel Pána, in *Pápežské listy a Vatikánske dokumenty 41, s. 28 – 29.*

¹²¹ Porov. *Tamže.*

¹²² *Homília Jozefa kardinála Tomku pri ďakovnej národnej púti v Bazilike sv. Petra v Ríme 14. februára 2004, in Duchovný pastier, revue pre teológiu a duchovný život, roč. LXXXV, č. 3, marec 2004, s. 195 – 197.*

3. tak ako nás to učia sv. Cyril a Metod s nespočetným zástupom svätých a svätíc zrodených počas stáročí našich dejín pevne ukotvených v Kristovom kríži,
4. vyžarovaním pravdy evanjelia pri každodenných osobných i spoločenských rozhodovaniach zachovávajúc slova Kristovho evanjelia: „Vy ste soľ zeme... Vy ste svetlo sveta!“ (Mt 5, 13. 14) ¹²³

Aby sme to dokázali, pápež nám z Ríma odkázal: „Putujúci Boží ľud na Slovensku, zatiahni na hlbinu a napreduj na oceáne tohto nového tisícročia, majúc pohľad upriamený na Krista. Hviezdou na tejto ceste nech ti je Panna Mária, Matka Vykupiteľa.“ ¹²⁴

Milovaní, pomodlime sa na tento úmysel slovami Jána Pavla II. zo záveru encykliky *Ecclesia de Eucharistia*: „Bone pastor, panis vere, Jesu nostri miserere... Dobrý pastier, pravý chlieb, Ježišu zmiluj sa: živ nás a ochraňuj, veď nás k večným dobrám v zemi žijúcich. Ty, čo všetko môžeš a vieš, ktorý nás živíš na zemi, prived' svojich bratov k nebeskému stolu v radošti tvojich svätých.“ ¹²⁵

Blahoslavenej Zdenke

Votívna sv. omša o bl. Zdenke v Jubilejnom roku Kongregácie milosrdných sestier sv. Križa v Trnave na Tulipáne – 28. februára 2006

¹²³ Porov. *Prihovor Svätého Otca Jána Pavla II. na audiencii 14. februára 2004*, in *Duchovný pastier, revue pre teológiu a duchovný život*, roč. LXXXV, č. 3, marec 2004, s. 200–201.

¹²⁴ Porov. *Tamže*.

¹²⁵ JÁN PAVOL II. *Ecclesia de Eucharistia*, 62.

Kardinál Jozef Tomko, na sv. omši v bazilike sv. Petra v Ríme 14. februára 2004 na sv. omši v prítomnosti ďakujúcich slovenských pútnikov povedal, že Ján Pavol II. nám počas svojej tretej apoštolskej cesty na Slovensku zanechal „slová jemného, ale nie povrchného povzbudení, ktoré dvíhajú, vlievajú nádej a odvahu pred ťažkosťami, slová adresované všetkým“¹²⁶

Ján Pavol II. prišiel na Slovensko ako pútnik evanjelia, ktorý priniesol pozdrav pokoja a nádeje všetkým,¹²⁷ „ktorí na tejto slovenskej zemi žijú v práci, utrpeniach i nádejách,“¹²⁸ aby každému vyprosil hojnosť Božieho požehnania.¹²⁹

Jeho návšteva vyvrcholila v krásnu slnečnú nedeľu 14. septembra 2004 slávnostnou beatifikačnou sv. omšou, pri ktorej oslavoval silu a múdrosť kríža v živote a v smrti biskupa Vasil'a Hopka a sestry Zdenky Schelingovej:¹³⁰ „Ich sviatiaca prítomnosť v pamäti slovenského národa nech bude pre všetkých príkladom a povzbudením byť vernými svedkami Evanjelia, ktoré sme dostali; krstu, ktorý sme prijali; a Eucharistie, ktorú slávime ako pamiatku na slávne utrpenie Pána.“¹³¹ „Obaja boli podrobení nespravodlivému súdnemu procesu a rozsudku, mučeniu, ponižovaniu, samote a smrti. Kríž sa im stal cestou k životu, prameňom sily a nádeje, skúškou lásky k Bohu a blížnemu.“¹³²

¹²⁶ *Homília Jozefa kardinála Tomku pri ďakovnej národnej púti v Bazilike sv. Petra v Ríme 14. februára 2004*, in *Duchovný pastier, revue pre teológiu a duchovný život*, roč. LXXXV, č. 3, marec 2004, s. 195 – 197.

² *Prihovor Svätého Otca Jána Pavla II. po prilete na Slovensko*. In *Pápežské listy a Vatikánske dokumenty* 41, s. 5.

¹²⁸ Porov. *Tamže*.

⁴ *Tamže*, s. 6 – 7.

⁵ Porov. *Úvodné slová Svätého Otca v Bratislave – Petržalke*, s. 24.

⁶ *Tamže*.

⁷ *Homília Svätého Otca na beatifikačnej svätej omši v Bratislave – Petržalke*, s. 27.

Z týchto slov jasne vysvitá, že ak dnes mám hlásať Božie slovo o nádeji, tak nebudem sa prihovárať len Milosrdným sestram svätého Kríža, ale prihováram sa všetkým nám, ktorým Ján Pavol II. zanechal - podľa kardinála Tomku - na Slovensku odkaz nádeje týkajúci sa všetkých, čo tu žijeme v nádejách, vernosti svätému Krížu, že by sa nám nielen na začiatku svätého pôstu – ale po celý život stal nádejou večného života, ako o tom symbolickou rečou hovorí predobraz Kristovho kríža z pozície pohryzených na púšti v pohľade na Mojžišovho medeného hada pribitého na kríži.

Zostaňme verní Kristovi, znelo motto tretej návštevy Jána Pavla II. na Slovensku, kedy beatifikoval našu Slovensku – sestru Zdenku! S vernosťou Kristovi sa snúbi vernosť jeho Cirkvi! Sú to akoby dve starostlivé, od svojich povinností sa neodťahujúce ruky Rembrandtovho obrazu otca pri stretnutí s márnotravným synom z evanjelia. Motto: Verní Kristovi, verní Cirkvi! – nevystihovalo len pápeža Jána Pavla II, ale malo vyzvať aj nás, Slovákov, všetkých čo tu pracujú a bývajú k tomu, že by sme túto cennú devízu pápeža žili aj my – vždy a všade, ba dokonca aj teraz, keď on sa už podľa slov jeho nástupcu – Benedikta XVI. – díva na nás z okna domu Nebeského Otca a žehná nám! A tu si myslím, že sme pri koreni veci: milé spoločenstvo sestier svätého kríža, milí veriaci, naším predsavzatím nádeje by malo byť a zostať na celý náš život – Byť verným Kristovi! Zostať za každú cenu verným Kristovej Cirkvi! Lebo to je nádej, ktorú od nás očakáva náš Boh, že to, čo do nás investoval, sa mu pochopiteľne vráti. Je to spravodlivé! Ako bude o malú chvíľu budeme počuť v prefácii – Je to dôstojné a správne! Tak to od nás v mene Ježiša Krista očakáva aj naša Matka Cirkev, vedená Svätým Otcom, ktorý určite v nádeji vernosti prijal vo svojich 78 rokoch života úrad hlavy Katolíckej Cirkvi. On nepodlieha beznádeji, ani po vražde 61 ročného talianskeho misionára Andreu Santoriho, ktorého zastrelil 16 ročný moslimský chlapec v Turecku ako reakciu na uverejnenie karikatúr proroka

Mohameda v európskych denníkoch. Našu Cirkev by to mohlo pobúriť, ale práve naopak Benedikt XVI. povedal, že si želá, aby táto smrť poslúžila dialógu medzi katolíkmi a mohamedánmi!

Tak nech to tak je aj v našom živote pod ochranou bl. Zdenky: Vždy verní Kristovi!

Mesačná púť k relikviám bl. Zdenky

Tnava – provinciálny dom Milosrdných sestier sv. kríža, 29. 7. 2006

Milovaní!

Presne pred týždňom, 23. júla 2006, navštívil pápež Benedikt XVI. farský kostolík v dedinke Rhemes Saint - Georges neďaleko Les

Combes, kde sa spolu s miestnymi veriacimi modlil za pokoj na Blízkom Východe. „Oslobod’ nás, Pane, od všetkého zla a daruj nám pokoj, nie zajtra alebo pozajtra, daruj nám pokoj dnes,“ aj tieto slová odznegli v modlitbe Svätého Otca. V príhovore, s ktorým sa potom obrátil na prítomných veriacich poukázal o. i. na to, že spôsob, akým nad násilím víťazí Boh, nie je taký, ako si predstavujú ľudia, a to: odporovať ešte väčším násilím. Práve naopak, Boh na násilie odpovedá „láskou až do krajnosti.“ Z tejto lásky podstúpil Kristus smrť na kríži a takto zvíťazil nad násilím.

Rovnako sa zachovala i bl. Zdenka: láskou zvíťazila nad násilím!

Preto ani o násilí, ktoré bolo na nej páchané nikomu nehovorila, keby jej Prozreteľnosť nebola poslala na pomoc pani Helenu Kordovú nevedeli by sme o Zdenkinom obetovaní: Nemohla som inakšie konať. Musela som ho zachrániť. Vtedy som dala Ježišovi aj sľub: trpieť pre tých, čo sami trpeli. A sľub obetovania života sa musí splniť.“¹³³ A blahoslavená Zdenka ho splnila, čím nám dáva príklad svätosti!

Svätosť – to je to, za čo sme dnes prišli pre seba prosiť! Pre vás, milé sestričky, ktoré slávite svoje Jubileum nádeje; pre nás, ktorí sa tu dnes stretávame – že by sme v nasledovaní Pána Ježiša boli ako bl. Zdenka a premáhali zlo láskou! Nesmieme byť ako Izraelci alebo Libanonci, ktorí teraz proti sebe nezmyselne bojujú. Nesmieme byť ako jeden náš politik, ktorý ustavične sype zo seba nenávisť na Maďarov a šliape tak nielen po odkaze Božieho služobníka Jána Pavla II., ktorý v Nitre v roku 1995 hovoril: Nacionalizmus nie, patriotizmus áno, ale tento politik sa tak sa svojimi najnovšími postojmi vysmieva aj z aktu porozumenia, ktorý naznačila spoločná výmena listov, ktoré si na slávnosť sv. Petra a Pavla v Ostrihome medzi sebou vymenili ostrihomsko – budapeštiansky arcibiskup kardinál Péter Erdő v mene Konferencie biskupov Maďarska a spišský biskup František Tondra za Konferenciu biskupov Slovenska. Maďarskí biskupi prosili: „So zvláštnou bolesťou spomíname na tie prípady, keď Maďari ublížili Slovákom alebo slovenským komunitám. Odpúšťame a prosíme o odpustenie!“ Zo stretnutia mal veľkú radosť aj pápež Benedikt XVI., ktorý prostredníctvom Štátneho sekretára kardinála Angela Sodana vyjadril radosť z toho, že oba národy hľadajú a nachádzajú cestu spoločného

¹³³ HABOVŠTIK, A. – ŠTRBOVÁ - JAROŠOVÁ, I.: *Sestra Zdenka*. Lúč, vydavateľské družstvo, Bratislava: 2003, s. 63.

porozumenia. ¹³⁴ To je postoj Kristovej Cirkvi, toho sa držíme a nedajme sa pomýliť!

„Vedľa chrámu sv. Petra v Ríme leží v tieni paliem a cyprusov malý nemecký cintorín Teutonico. Tam si na jednoduchom náhrobnom kameni môže pútnik prečítať nápis: Celkom Ukrižovanému, a preto celkom blížnemu, ako zástupkyne Kristovej lásky. Pod týmto nápisom sú mená štyroch ingenbohlských sestier, ktoré obetovali svoje mladé životy v službe chorým na týfus. Potom nasledujú v dlhom rade mená ďalších sestier, ktoré odvtedy – po nezištnej službe chorým a pútnikom vo večnom meste – zomreli smrťou lásky ako zástupkyne Kristovej lásky. Tak dala napísať svojim duchovným dcéram na náhrobok Božia služobnica, matka M. Terézia Schererová, spoluzakladateľka a prvá generálna predstavená, a tým aj pravdivo a výstižne charakterizovala úlohu kongregácie.“ ¹³⁵ Tak čítame v 1. kapitole v autobiografii o P. Theodóziovi Florentinim, OFM. cap., zakladateľovi Milosrdných sestier sv. Kríža a o spoluzakladateľke, dnes už bl. Márii Terézii Schererovej, ¹³⁶ ktorí určili, aby tie ženy a dievčatá, ktoré sa „z vlastnej vôle vzdali pohodlia a pôžitkov života, aby sa nezištne mohli venovať namáhavej službe trpiacim blížnym. Ony sú vyvolené poskytovať pomáhajúcu lásku milosrdného Samaritána všetkým, ktorí o ňu prosia a ju potrebujú.“ ¹³⁷

Ak si ju Kongregácia milosrdných sestier sv. Kríža už 150. rokov zachovala, o čom svedčí i hrdinská láska našej slovenskej sestry bl. Zdenke, určite je potom skutočne namieste ich jubilejnú

¹³⁴ *Biskupi Slovenska a Maďarska: Odpúšťame a prosíme o odpustenie!* In: *Slovo, časopis gréckokatolíckej cirkvi*, roč. 38, č. 15, 23. 07. 2006, s. 6 – 7.

¹³⁵ HUBEROVÁ, G.: *Apoštol charity*. Lúč, vydavateľské družstvo, Bratislava: 2002, s. 7 – 8.

¹³⁶ DUTTI – RUTISHAUSEROVÁ, M.: *Vyslankyňa lásky*. Lúč, vydavateľské družstvo, Bratislava: 2000.

¹³⁷ HUBEROVÁ, G.: *Apoštol charity*. Lúč, vydavateľské družstvo, Bratislava: 2002, s. 7 – 8.

heslo, s ktorým chceme do svojej osobnej budúcnosti kráčať i my všetci – s nádejou premáhať zlo láskou! Amen.

„Myslieť na utrpenie a bolesti“¹³⁸

Prešov, Provinciálny dom sestier CJ - 8. júla 2008

Mesiace jún je mesiacom Božského Srdca Ježišovho.

V júni si mnohí kňazi na Slovensku pripomínajú deň svojej vysviacky a primícií, deň svojho Hosanna, za ktorým ale celkom iste – ako to zo svojho života všetci sami dobre vieme - prichádza ono známe: Ukrižuj v podobe utrpenia a bolesti, čo je vlastne aj témou meditácie bl. Zdenky, ako nám ju zanechala.¹³⁹

Sestra Zdenka v nej píše o veľkom dare, ktorý dostala od Pána Boha a ňou je trpezlivosť: „Ľudia sa vo mne ustavične mýlia. To nie je moja trpezlivosť, ale dar od Boha. Ja sama od seba som nebola ani minútu trpezlivá.“¹⁴⁰ To je úžasná pokora a poníženosť blahoslavennej mučenice, ktorá ju hrdinsky zúžitkovala v znášaní následkov za pomoc kňazom.

A tu je onen styčný bod, na ktorý nás všetkých chce dnes skrz svoju meditáciu upozorniť prvá slovenská svätica - milosrdná sestra sv. kríža, čo trpezlivo znášala utrpenie ako i bolesť až do svojej blaženej smrti 31. júla 1955 v Trnave.

Veľkú trpezlivosť s doučovaním latinskej gramatiky klerika Jána Vianneya mal farár Charles Balley, ktorý rozpoznal jeho svätý

¹³⁸ *Myslieť na utrpenie a bolesti*. In: HABOVŠTIAK, A.: *Meditácie a modlitby sestry Zdenky*. Nové mesto, Bratislava: 2004, s. 43 – 50.

¹³⁹ Deň bl. sestry Zdenky: 30 – ty deň v mesiaci, bol v roku 2008 v piatok, 30. mája, kedy sme si v Cirkvi pripomínali slávnosť Najsvätejšieho Srdca Ježišovho.

¹⁴⁰ *Myslieť na utrpenie a bolesti*. In: HABOVŠTIAK, A.: *Meditácie a modlitby sestry Zdenky*. Nové mesto, Bratislava: 2004, s. 43 – 50.

potenciál a rozhodol sa ho preto doučovať. Na jeho príhovor bol vysvätený v auguste 1815 za kňaza a stal sa na dva a pol roka – paradoxne - i jeho kaplánom. Potom ho generálny vikár poslal do Arsu so slovami: „V tej farnosti príliš Boha nemilujú. Prineste tam trochu lásky.“ V tom čase vo farnosti okolo dvesto ľudí zanechalo vieru, boli tam štyri krčmy a konali sa tam divoké večierky a tance. Ján Vianney vedel, že nikdy nepritiahne druhých k Ježišovi, ak sám nebude kráčať každý deň po ceste svätosti. A tak zavčasu ráno a neskoro do noci trpezlivo trávil hodiny pred oltárom v zanedbanom kostole. Na kolenách prosil Boha – často so slzami v očiach, aby zmenil srdcia ľudí. Jeden zvedavý farník ho raz počul, ako sa nahlas takto modlil: „Môj Bože, obráť moju farnosť. Som ochotný trpieť celý život. Som pripravený znášať najostrejšiu bolesť aj sto rokov. Len nech sa moji farníci obrátia.“ S touto modlitbou Vianney spájal extrémne pokánie – celé dni sa postil, spal na tvrdej dlážke bez prikrývky, jedával iba raz denne a to len varené zemiaky. Hoci sa časom naučil mierniť svoje najtvrdšie praktiky, predsa len celý život bol pripravený trpezlivo znášať všetko za svojich farníkov. Sv. Ján Mária Vianney mysliac na utrpenie a bolesť, ktoré mu spôsobovalo pokánie, trpezlivo štyridsať jedna rokov v jednej farnosti pracoval v malej francúzskej dedinke na spáse duší neskôr ako vyhľadávaný spovedník, vynikajúci duchovný radca, ktorý ale celý život túžil po samote kláštora. No od biskupa nikdy k tomu nedostal povolenie. Dokonca ho v tejto túžbe pokúšal sám diabol, keď sa mu preto vysmieval. A on sa pritom pokorne a trpezlivo, znášaním utrpenia a bolesti musel zmieriť s tým, že do konca svojho života bude iba vyhľadávaným dedinským farárom.¹⁴¹

Trpezlivosť u kňaza je potrebný Boží dar. Modlite sa za nás kňazov, aby sme na príhovor sv. Jána Vianneya boli vo svojej službe trpezliví.

¹⁴¹ Porov. MITCHELLOVÁ, P.: *Svätec spovednice. Ako svätý Ján Vianney obrátil celú dedinu*. In: *Slovo medzi nami*, roč. 9, č. 6, jún 2008, s. 67 – 71.

A vyprosujte si skrze príhovor bl. Zdenky túto čnosť aj sami pre seba!

Počúvať Božie slovo ¹⁴²

Prešov, Dom sestier CJ – 8. júla 2008

„Hľa, ja som s vami po všetky dni až do skončenia sveta“ (Mt 28, 20). Táto istota v Ježišovi Kristovi sprevádzala Cirkev už cez dve tisícročia. V našich srdciach sa oživila v oslave Veľkého jubilea 2000. Z nej musíme čerpať obnovené nadšenie pre kresťanský život a urobiť z nej inšpirujúcu silu našej cesty. Na nej máme už dvetisíc rokov program, ktorým je evanjelium a živá tradícia. Tento trvalý program bude našim programom aj v treťom tisícročí. Je však potrebné, aby sa tlmočil v pastoračných smerniciach primeraných každému spoločenstvu – napísal Ján Pavol II. vo svojom apoštolskom liste *Novo millennio ineunte*. ¹⁴³

Medzi nimi zaujíma primát svätosť ¹⁴⁴ a modlitba ¹⁴⁵ v neodmysliteľnom počúvaní Božieho slova, ktoré kladie otázky, usmerňuje a stvárnjuje život. ¹⁴⁶

Úcta, ktorú si zaslúži Sväté písmo, mu zvlášť po Druhom vatikánskom koncile zabezpečuje verejná modlitba Cirkvi. Veriaci i spoločenstvá po nej siahajú vo väčšej miere. Aj mnohí laici sa venujú Svätému písmu v teologických a biblických štúdiách. No nadovšetko novú silu nadobúda evanjelizácia a katechizácia práve

¹⁴² Porov. JÁN PAVOL II.: *Novo millennio ineunte*, 39.

¹⁴³ Porov. *Tamže*.

¹⁴⁴ Porov. *Tamže*, 30 – 31.

¹⁴⁵ Porov. *Tamže*, 32 – 34.

¹⁴⁶ Porov. *Tamže*, 39.

zásluhou pozornosti k Božiemu slovu. Pápež Ján Pavol II. si želá, aby sa táto črta prehĺbila a upevnila aj šírením Biblie v rodinách.¹⁴⁷

K ďalším pastoračným prioritám, popri svätosti, modlitby a počúvaní Božieho slova, pápež priraduje ohlasovanie slova, čím by sme sa všetci stali služobníkmi slova.¹⁴⁸ Ďalej pravidelnú účasť na nedeľnej sv. omši,¹⁴⁹ praktizovanie sviatosti zmierenia¹⁵⁰ v uznávaní podstatného princípu kresťanského chápania života: prvenstvo milosti.¹⁵¹

Zachovávanie tohto pastoračného programu určite vzbudí v Cirkvi novú misionársku horlivosť, ktorá zapojí do zodpovednosti všetkých členov Božieho ľudu. Preto je potrebné každodenné úsilie kresťanských spoločenstiev a skupín, dospelých, rodín, mladých i detí, aby sa nikdy neskrývali ani najradikálnejšie požiadavky evanjeliového posolstva,¹⁵² ba naopak, nech nás v tomto úsilí podporuje a vedie žiarivý vzor toľkých svedkov viery, ktorí vedeli prežívať evanjelium takým alebo onakým spôsobom, často až po najvyššiu obeť krvi. Božie slovo v nich padlo na dobrú pôdu a prinieslo stonásobnú úrodu (porov. Mt 13, 3. 23).¹⁵³ Sestra Zdenka Schelingová chápala svoj život ako provizórium – žijem tu dovtedy, kým nesplatím svoj dlh Spasiteľovi! V ňom mala svoje miesto i v čase väzenia každodenná modlitba sv. ruženca a trpezlivé znášanie utrpenia. „Boh nám vždy dá toľko odvahy, koľko trpíme, a keď nám pridá utrpenie, pridá nám aj milosť trpezlivo ho znášať“ – napísala si vo svojom Zápisníku. „Nič ma nezastraší, ani vietor, čo

¹⁴⁷ Porov. JÁN PAVOL II.: *Novo millennio ineunte*, 39.

¹⁴⁸ Porov. *Tamže*, 40 – 41.

¹⁴⁹ Porov. *Tamže*, 35 – 36.

¹⁵⁰ Porov. *Tamže*, 37.

¹⁵¹ Porov. *Tamže*, 38.

¹⁵² Porov. *Tamže*, 40.

¹⁵³ Porov. *Tamže*, 41.

prihnal husté mraky. Moja dôvera vtedy rastie, lebo viem, že za mrakmi je moje milované Slnko.“¹⁵⁴

Takéto slová pevnej a neochvejnej viery, potvrdené mučeníckou smrťou, nám adresuje naša nová blahoslavená, ktorú 14. septembra 2003 v Bratislave kanonizoval Sv. Otec Ján Pavol II. On nám dal Rok ruženca¹⁵⁵ a v ňom nás vyzýva, aby sme sa v našich spoločenstvách modlili sv. ruženec za pokoj vo svete¹⁵⁶ a kresťanské rodiny,¹⁵⁷ čím by sa stali skutočnými školami modlitby, ktoré by nás všetkých vychovávali k svätosti – píše Ján Pavol II. vo svojom liste Rosarium Virginis Mariae.¹⁵⁸ Sestra Zdenka si vo svojom Zápisniku napísala: „Boh si nás vyvolil, aby sme boli svätí. Boh sa ustavične stará o to, aby nám pripravil najväčšie šťastie.“¹⁵⁹ Buďme teda svätí! Ziskajme to najväčšie šťastie – nebo! Modlime sa za to prostredníctvom príhovoru Sedembolestnej Panny Márie a našich svätých patrónov slovami modlitby sestry Zdenky: „Prosíme ťa, naša drahá patrónka, ochraňuj našu cirkevnú a svetskú vrchnosť, všetkých občanov i našu drahú krajinu, aby ona obdarená i osvietená darom Ducha Svätého slúžila za príklad zbožnosti, spravodlivosti a mravnosti. Svojím mocným príhovorom u svojho Syna vypros nám povzbudzujúcu milosť, aby sme vlastným pričinením zveľaďovali vo svojich dušiach katolícku zbožnosť, nadovšetko častejším svätým prijímaním, čítaním dobrých kresťanských časopisov a kníh. Kiežby sme so štedrou obetavosťou napomáhali obnovenie chrámov, budovanie katolíckych škôl i starali sa o zveľadenie katolíckych

¹⁵⁴ Porov. HABOVŠTIK, A.: *Sestra Zdenka – hrdinská žena v utrpení*, v *Boli soľou i svetlom*, SSV, Trnava 2001, 135 – 180.

Porov. *Meditácie a modlitby sestry Zdenky*, Nové mesto, Bratislava 2002.

Porov. HABOVŠTIK, A.: *Za mrakmi je moje milované Slnko*, Nové mesto, Bratislava 2003.

¹⁵⁵ Porov. JÁN PAVOL II.: *Rosarium Virginis Mariae*, 3.

¹⁵⁶ Porov. *Tamže*, 6; 40.

¹⁵⁷ Porov. *Tamže*, 6; 41 - 42.

¹⁵⁸ Porov. *Tamže*, 6.

¹⁵⁹ Porov. HABOVŠTIK, A.: *Za mrakmi je moje milované Slnko*, 169.

spolkov, o pomoc chorým a zaopatrovanie starcov a sirôt. A ty, svätý Michal vodca nebeského vojska, stráž aj našu krajinu, vy svätý Cyril a svätý Metod, naši apoštoli, prihovárajte sa v nebesách za dobrých kňazov, kazateľov a spisovateľov. Ty, svätý Vojtech, ty, svätý Bystrík, svätí biskupi a mučeníci, vyvolajte v nás bojovného a odvážneho ducha. Svätý Ondrej a svätý Benedikt, učte nás väčšmi milovať Boha ako naše telá a zemské majetky. A vy, košickí mučeníci, vyproste nám trpezlivosť, čo by nám pomohla premáhať zlobu tohto sveta.“¹⁶⁰

Modlitba k Panne Márii o našu ochranu¹⁶¹

Trnava – Tulipán, Kaplnka Provinciálneho domu SCSC - Povýšenia
sv. Kríža

30. decembra v Roku kňazov 2009

Milovaní!

Zajtra končíme občiansky rok 2009. Bilancujeme – hodnotíme, odposujeme.

No musíme si uvedomiť, že po skončení Starého roku ideme ďalej. A tak po Silvestri prichádza 1. január, slávnosť Panny Márie – Bohorodičky, Nový rok 2010.

Bl. Zdenka si napísala Modlitbu k Panne Márii o našu ochranu a v nej sa obracia na Božiu Matku s prosbou, „aby odteraz ... bola mojou vodkyňou a ochrankyňou.“ A to v tom význame, že by Božia „Matka bdela nad mojím predsavzatím, že zachovám svoje srdce čisté od každého hriechu.“¹⁶²

¹⁶⁰ *Tamže*, 164 – 165.

¹⁶¹ HABOVŠTIK, A.: *Meditácie a modlitby sestry Zdenky*. Nové Mesto, Bratislava 2004, s. 154 – 155.

¹⁶² *Tamže*.

Toto predsavzatie blahoslavenej Zdenky môže byť i našim novoročným priáním! Veď čo iné by si kresťan – katolík mohol priať? Toto je život s Kristom a s Máriou, ktorý slovenský národ má hlboko zakorenený vo svojom vnútri – o čo viac my, tu v tomto meste a v našej arcidiecéze, ktorej kraľuje Trnavská Panna Mária. Ona je Tvoja, moja Matka, zverme sa opätovne jej aj pre odporúčajúce slová bl. Zdenky, ktorá sa ďalej modlí k Pánu Ježišovi takto: „Povedz jej, ó, môj Ježiš: Prijmi túto dušu do svojej materinskej ochrany, odporúčam ti ju všetkou silou svojej božskej lásky. Staraj sa, Matka, aby si mi ju raz bez poškvrny odovzdala, vychovanú celkom podľa môjho Srdca.“¹⁶³ A o túto milosť neprosme len pre seba. Ale aj pre našich kňazov, veď až do 11. Júna 2010 je ešte stále Rok kňazov. Nech sa kňazi Cirkvi s nami a za nás modlia, lebo podľa bl. Jána XXIII., kňaz musí byť predovšetkým mužom modlitby.¹⁶⁴

Barbara Auerová pracuje ako hudobná redaktorka viedenského Rádia Mária. Vyštudovala hudbu a psychológiu. Do kostola občas chodila s rodičmi a potom intenzívnejšie len počas prázdnin u babičky. Keď bol Jubilejný rok 2000, bývala v štrnástom obvode vo farnosti sv. Jozefa, miestny farár, rehoľníci a rehoľníčky, katechéti chodili v rámci akcie Pozdrav Pán Boh z dom do domu a rozprávali o aktívnom živote vo farnosti. Pozvali Barbaru do farského spevokolu a do kostola. Tam si uvedomila, že keď nechodí do kostola a k sviatostiam, hreší. 8. decembra 2001 sa zasväťí Panne Márii, zamiluje si sv. ruženec a adorácie, v roku 2005 prijme miesto hudobnej redaktorky Rádia Mária s tým, že bude druhých učiť a cez

¹⁶³ HABOVŠTIAK, A.: *Meditácie a modlitby sestry Zdenky*, s. 154 – 155.

¹⁶⁴ Porov. JÁN XXIII.: *Sacerdotii nostri primordia*.

éter predávať druhým vieru ako svoj vďak a prosbu k Panne Márii.
165

Bl. Zdenka vo svojej modlitbe prosí Pána Ježiša: „Ó, Ježišu, najvernejší priateľ mojej duše, jediný Miláčik môjho srdca, ráč ma odovzdať svojej milej Matke“¹⁶⁶ - k čomu už len aj my pridajme svoju vďaku za pomoc, ochranu a udelené milosti v roku 2009 a poprosme za rok 2010, ktorý máme pred sebou: Blahoslavená Zdenka, buď našou stálou inšpiráciou a podnecuj nás k životu, v ktorom nebude vládnuť hriech. Amen.

55. výročie mučeníckej smrti a 7. výročie beatifikácie bl. Sestry Zdenky Schelingovej v Roku Kresťanskej kultúry na Slovensku

Trnava, Kaplnka Provinciálneho domu SCSC - 24. júla 2010

Blahoslavenú sestru Zdenku neskutočne a drasticky mučili.

No ona to všetko hrdinsky znášala.

A obetovala to Pánu Bohu v duchu viery, v sile rehoľného zasvätenia – skutočne verná Kristovmu krížu – ako píše sv. Pavol: až na smrť na kríži.

Majúc pred duchovným zrakom túto veľkú obeť, celkom spokojne sa môžeme pýtať: Prečo? Odpoveď je jasná: Lebo komunistický systém nebol ľudský, učil zlobe, nenávisti, vraždil a zabíjal. Áno, my máme kvôli tomu dnes bl. Zdenku a vďaka Pánu Bohu už nie je u nás ani komunizmus.

¹⁶⁵ Porov. GASPARIOVÁ, A.: *Píseň pro Matku Boží. Barabara Auerová v, hudební redaktorka v Radio Maria, Rakousko*. In: *Světlo, týdeník Matice cyrilometodějské*, roč. XVII, č. 43, 25. října 2009, s. 4 – 6.

¹⁶⁶ HABOVŠTIK, A.: *Meditácie a modlitby sestry Zdenky*, s. 154 – 155.

Ale pýtajme sa sami seba: Sme jeden voči druhému ľudskí? Je u nás na Slovensku viac ľudskosti? Ľudskosť musí byť v nás, bratia a sestry, lebo sme kresťania: A podľa toho nás svet pozná, že sa milujeme navzájom, Boh je v nás a Boh je Láska!

Z polovice je pravdivý americký film Slzy slnka, ktorého dej hovorí o etnickom násilí v Nigérii. Útočné komando dostane za úlohu evakuovať americkú lekárku, kňaza a dve rehoľné sestry z misie do bezpečia pred povstalcami. Dr. Hendrixová si ale stanoví podmienku, že odíde len s tými, čo dokážu chodiť. Tím rangerov, vojakov, vezme ľudí so sebou cez hory a prales. Dostanú sa k vrtuľníku, kde veliteľ chce vziať iba tých, čo mal evakuovať – o ostatných zachránených mu nešlo, no keď sa pozerajú z vrtuľníka von, vidia, že misia, odkiaľ odišli, je vyvraždená a povstalci prenasledujú ľudí, ktorí sa z misie zachránili. Veliteľ vráti vrtuľník späť, naložia ženy a deti a všetci vojaci aj spolu s doktorkou doslova utekajú prenasledovaní cez džungľu, kde cestou natrafia na skupinu ďalších povstalcov – detí, čo zabíjajú ľudí v jednej dedinke. Jeden vojak namieta: Nechajme ich tak, nemiešajme sa do nich! No veliteľ namieta s tým, že musia aspoň niekoho zachrániť. Emotívnou scénou filmu je, keď nájdu zneuctenú zomierajúcu ženu, ktorej chlapčisko odrezáva zažia prsia, aby už nikdy nemohla dojčiť dieťa, ktoré jej aj tak už zabili. V skupine utečencov je aj Artur Azuka, jediný syn zavraždeného prezidenta, dediča národa Ibo – nádej celej krajiny. Proti jeho záchrane je veliteľ lietadlovej lode a namieta veliteľovi: Načo máme Azuku zachraňovať? A veliteľ mu odpovedá, lebo je to človek! Postupne skupinu utečencov dostihnú povstalci a začína boj, v ktorom postupne zomierajú americkí vojaci, obetujúc svoj život za domorodcov. Len malá hŕstka z nich sa akoby zázrakom dostane do utečeneckého tábora v Kamerune, z ôsmich vojakov prežije len polovica. Tento film hovorí o svedomí človeka, o ľudskosti človeka – teda vedieť pomôcť a zachrániť. Nebrať ľudí ľahostajne, myslieť len na seba, ale aj pomáhať druhým. V tom je predsa naša ľudská

spolupatričnosť. Veď o čom je svätosť bl. Zdenky, nie o ľudskosti? Pomohla kňazovi, trpela za Cirkev – dala nám neskutočne veľký príklad lásky!

Buďme preto ľudskí; nikdy nezabúdajme, že sme ľudia – jeden druhému brat, sestra, človek! Pri spomienke 55. výročia mučeníckej smrti bl. Zdenky a biblického 7. výročia jej beatifikácie apelujem na nás všetkých: Nech je vždy človek človeku človekom. Lebo víťazstvu zla úplne stačí, tvrdí David Burke, keď budú dobrí ľudia sedieť so založenými rukami a nebudú nič ľudsky dobré robiť. Amen.

Sv. Ján Pavol II.(16. 10. 1978 – 2. 4. 2005)

Starostlivosť, vodcovstvo a zodpovednosť v službe Katolíckej Cirkvi

Na prvú sobotu v mesiaci, vo Veľkonočnej oktáve zmŕtvychvstania Ježiša Krista, na vigíliu nedele Božieho milosrdenstva, 2. apríla večer o 21 hod. 37 min. SELČ v Roku Eucharistie 2005 zomrel Ján Pavol II.,¹⁶⁷ krátko potom, čo 13.

¹⁶⁷ Štátny smútok z príležitosti úmrtia pápeža Jána Pavla II. vyhlásili v Taliansku, Poľsku, Portugalsku, Monaku, Litve, Kube, Albánsku, Paraguaji, Kostarike a Indii, v Maďarsku vyhlásili na deň pohrebu deň smútku. V deň pohrebu budú stiahnuté vlajky Európskej komisie, v USA, Francúzsku a Nemecku.

Zosnulého pápeža si všimli také osobnosti ako tibetský dalajláma, carihradský patriarcha, moskovský patriarcha Alexej II., srbský pravoslávny patriarcha Pavle, predseda Svetového luteránskeho zväzu ako i generálny tajomník OSN Koffi Annan, predseda Európskej komisie José Manuel Barroso, palestínsky prezident Mahmúd Abbás, izraelský premiér Ariel Šaron, ruský prezident Vladimir Putin a exprezident Michail Gorbačov, anglický premiér Tony Blair a nemecký Gerhard Schröder, francúzsky prezident Jacques Chirac, český Václav Klaus a exprezident Václav Havel, ako i predstavitelia komunistickej Číny, Vietnamu, budhistického Thajska, či atentátnik Mehmet Ali Agča, ktorý ho 13. mája 1981 postrelil na Námestí sv. Petra. Ján Pavol II. odpustil svojmu atentátnikovi a 12. decembra 1983 ho navštívil vo väznici. Ďalej predstavitelia Ligy arabských štátov v Káhire, arabské militantné skupiny Hamas a Hizballáh.

februára 2005 zomrela svedkyňa fatimských zjavení 97 ročná sestra Lucia,¹⁶⁸ že o čom vám mám dnes predniesť svoju meditáciu? Ale

Na pohrebe sa zúčastní okolo 200 hláv štátov vrátane Georgea Busha, exprezidentov Busha a Clintona, poľského prezidenta Alexandra Kwasniewského a exprezidenta Lecha Walesu, španielskeho kráľa Juana Carlosa, anglického následníka trónu princa Charlesa, ktorý dokonca o 1 deň odložil svoju druhú svadbu s Camillou Parcerovou Bowlesovou, premiér Tony Blair, canterburský arcibiskup Rowan Williams, príslušníkov belgickej a jordánskej kráľovskej rodiny, Na pohrebe Jána Pavla II. sa zúčastní aj sýrsky prezident Bašír Assád, izraelský prezident Moše Kacav a turecký premiér Recep Tayyip Erdogan, Nelson Mandela z Juhoafrickej republiky, náš prezident Ivan Gašparovič, predseda parlamentu Pavol Hrušovský a minister zahraničných vecí Eduard Kukan a približne 2 milióny ľudí.

¹⁶⁸ Bol 264. nástupcom sv. Petra, ktorý vykonal 104. zahraničných apoštolských ciest, okrem toho 146 ciest na území Talianska a vykonal 317 vizitácií rímskych farností z celkového počtu 333. Napísal 14 encyklik –

- *Redemptor Hominis*, 4. marca 1979.
- *Dives in Misericordia*, 30. novembra 1980.
- *Laborem Exercens*, 14. septembra 1981.
- *Slavorum Apostoli*, 2. júna 1985.
- *Domini met Vivificantem*, 18. mája 1981.
- *Redemptoris Mater*, 25. marca 1987.
- *Sollicitudo Rei Socialis*, 30. decembra 1987.
- *Redemptoris Missio*, 7. decembra 1990.
- *Centesimus Annus*, 1. mája 1990.
- *Veritatis Splendor*, 6. augusta 1993.
- *Evangelium Vitae*, 25. marca 1995.
- *Ut unum sint*, 25. mája 1995.
- *Fides et Ratio*, 14. septembra 1998.
- *Ecclesia de Eucharistia*, 17. apríla 2003.

Ďalej publikoval 15 apoštolských exhortácií, 45 apoštolských listov, vydal 11 apoštolských konštitúcií. Jánovi Pavlovi II. vyšlo 5 kníh: *Prekročiť prah nádeje* (október 1994), *Dar a tajomstvo* (november 1996), *Rímsky triptych* (marec 2003), *Vstaňte, podme!* (máj 2004), *Pamäť a identita* (február 2005). Počas svojho požehnaného 26. ročného pontifikátu zvolal 15 Biskupských synod (6 riadnych – 1980, 1983, 1987, 1990, 1994, 2001, 8 zvláštnych – 1980, 1991, 1994, 1995, 1997, 1998 kedy boli dve a 1999, 1 špeciálnu – 1985). Predsedal 147 slávnostiam, pri ktorých 1338 vyhlásil za blahoslavených a tiež predsedal 51 slávnostiam, pri ktorých 482 svätorečil. Na 9 konzistóriách kreoval 231 kardinálov + 1 „in pectore“, pričom predsedal 6 plenárnym zasadnutiam kardinálskeho kolégia. Oficiálne prijal na 738 audienciách hlavy štátov, ktorí prišli pozdraviť hlavu suverénneho štátu Vatikán. A tiež prijal 246 premiérov vlád a udelil audiencie aj pre 38 oficiálnych návštev. S Jánom Pavlom II. sa stretlo okolo 17. 600. 000 pútnikov.

do tohto môjho uvažovania prišiel okamih, keď sme všetci mohli po prvý raz v histórii prostredníctvom televízie vnímať v nedeľu 3. apríla po zádušnej sv. omši, ktorú na Námestí sv. Petra slúžil kardinál Angelo Sodano – on pápežovo zomieranie nazval zomieraním svätého a označil ho za Jána Pavla Veľkého – vystavenie telesných pozostatkov Jána Pavla II. v Klementínskej sále, kde sa okrem kardinála Mariána Jaworského, arcibiskupov Stanislaw Dziwisza – osobného sekretára, Stanislaw Rylka – predsedu Pápežskej rady pre laikov, pátra Tadeusza Styczna, ďalšieho osobného sekretára Mieczysława Mokrzyckého, osobného lekára Renata Buzzonettiho a ďalších dvoch lekárov, dvoch ošetrovateľov a troch sestričiek z Kongregácie Najsvätejšieho Srdca Ježišovho, ktoré mu viedli domácnosť a boli pri smrti Sv. Otca v jeho izbe v Apoštolskom paláci, sa zúčastnili aj kardináli a biskupi vatikánskych dikastérií na čele s kardinálom Angelom Sodom – štátnym sekretárom, kardinálom Josephom Ratzingerom – dekanom kardinálskeho kolégia a prefektom Kongregácie pre náuku viery, kardinálom - camerlengom Eduardom Martinezom Somalom, substitútom Štátneho sekretariátu arcibiskupom Leonardom Sandrim, arcibiskupom Pierom Marinim – maestrom pápežských liturgických slávení, vatikánsky hovorca Joaqim Navarro-Valls, ako i prezident Carlo Azeglio Ciampia premiér Talianskej republiky - Silvio Berlusconi, spolu s diplomatmi akreditovanými pri Svätej stolici. Každý mohol vidieť starobou, chorobou a bolesťou strýznenú tvár Atlétu na Petrovom stolci, ktorý má zopnuté ruky ovinuté ružencom, s bielou mitrou na hlave a v podpaží ľavej ruky s berlou, odtý v slávnostnom červenom rúchu.¹⁶⁹ A v tom ma napadlo, že by sme dnes mali meditovať práve o pápežovej berle - akoby na rozlúčku. A tak si vypočujme slová dnes už v Pánu zosnulého Jána Pavla II.,

¹⁶⁹ Porov. www.vatican.va

Porov. www.tkkbs.sk

Porov. *Katolícke noviny, týždenník pre náboženské a spoločenské otázky*, roč. 120, č. 15, 10. apríla 2005.

ktoré máme uverejnené v pápežovej štvrtej knihe Vstaňte, poďme! Podľa mňa, by sme si ju mohli vypočúť nielen z úcty, ale akoby išlo o jeho testament pre nás!

„Berla s krížom, ktorú používam v súčasnosti, je replikou berly pápeža Pavla VI. Vidím v nej symbol troch úloh: starostlivosti, vodcovstva a zodpovednosti. Je to znak nevyhnutnej starostlivosti o potreby ovečiek: aby mali život a aby ho mali hojnejšie (porov. Jn 10, 10). Biskup má riadiť a viesť. Veriaci ho však budú počúvať a milovať do takej miery, do akej bude nasledovať Krista, Dobrého pastiera, ktorý neprišiel dať sa obsluhovať, ale slúžiť a položiť svoj život ako výkupné za mnohých (Mt 20, 28). Slúžiť! – ako si toto slovo cením! Služobné kňazstvo, aké obdivuhodné označenie...

K úlohe pastiera nepochybne patrí aj napomínanie. Nazdávam sa, že v tomto smere som robil dosť málo. Vždy existuje problém vzťahu medzi mocou a službou. Azda by som si mal vyčítať, že som sa nepokúšal dostatočne vládnuť. Vyplýva to asi z mojej povahy. Možno to však pripísať aj Kristovej vôli, ktorý apoštolov prosil, aby nemali snahu vládnuť, ale slúžiť. Isteže, moc prislúcha biskupovi, ale mnoho závisí od toho, ako ju bude uplatňovať. Ak biskup kladie prílišný dôraz na moc, ľudia si hneď myslia, že dokáže iba vládnuť. Naopak, ak zaujíma postoj služby, veriaci sa spontánne cítia zmobilizovaní na počúvanie jeho slov a ochotne sa podrobujú jeho moci. Zdá sa, že je v tom rovnováha. Výrečný vzor toho nachádzame v Kristovi: on ustavične slúži, ale tiež v duchu služby Bohu dokázal vyhnúť priekupníkov z chrámu, keď vznikla taká potreba.

Domnievam sa však, že napriek istým ťažkostiam s napomínaním som urobil všetky potrebné rozhodnutia. Ako krakovský metropolita som sa veľmi snažil rozhodovať kolegiálne, to znamená na základe porady so svojimi pomocnými biskupmi a spolupracovníkmi. Každý týždeň sa konali zasadnutia kúrie, na ktorých sa všetky záležitosti posudzovali v kontexte najväčšieho

dobrá arcidiecézy. Spolupracovníkom som rád dával dve otázky: Aká pravda viery osvetľuje tento problém? a Koho môžeme prizvať alebo pripraviť, aby nám pomohol? Nájdenie náboženského zdôvodnenia konania a osoby zodpovednej za úlohu bolo dobrým začiatkom, ktorý dával nádej na úspech v pastoračných podujatiach.“

170

Milovaní bratia, nechajme sa aspoň ešte raz a naposledy inšpirovať Jánom Pavlom II. pre svoju pastoračnú službu a jeho:

- starostlivosťou, vodcovstvom a zodpovednosťou
- ceňme si svoje služobné kňazstvo
- ovládajme svoju povahu
- buďme potrebné rozhodní
- pestujme skutočnú kolegiálnu
- každú úlohu vykonávajme s pomocou náboženského zdôvodnenia,

lebo len tak budeme môcť v nádeji večného života potvrdiť slová umierajúceho pontifika, ktoré nám zanechal: Ja sa radujem, tak aj vy sa radujte! ¹⁷¹

Joannes Paulus II.: Requiescat in pace!

¹⁷⁰ JÁN PAVOL II.: *Vstaňte, podme!* SSV, Trnava: 2004, s. 36 – 37.

¹⁷¹ Porov. MOSKWA, J.: *Pápež, ktorý zmenil svet*. Ikar, Bratislava: 2005.

Krížová cesta pre Slovensko

VENOVANÉ JÁNOVI PAVLOVI II. AKO POĎAKOVANIE
ZA 3. NÁVŠTEVU NA SLOVENSKU, 11. – 14. IX. 2003.

ÚVOD

V Banskej Bystrici Svätý Otec povedal: „Rodiny sú sadom, v ktorom vyrastajú sadenice nových generácií. V rodinách sa formuje budúcnosť národa. Práve v tomto zmysle apelujem na diecéznu synodu, ktorú ste zvolali, aby bola jedinečnou príležitosťou na obnovenie pastorácie rodín a na objavenie vždy nových spôsobov ohlasovania evanjelia novým generáciám tejto vznešenej slovenskej krajine.“¹⁷²

Obetujme preto túto krížovú cestu za pokoj a obnovenie našich rodín.

K: Ukrižovaný Ježišu, zmiluj sa nad nami.

E: Aj nad dušami v očistci.

1. ZASTAVENIE - ODSÚDENÝ

¹⁷² *Príhovory Svätého Otca Jána Pavla II. počas návštevy na Slovensku 11. – 14. septembra 2003.* In: *Pápežské listy a Vatikánske dokumenty* 41, SSV, Trnava: 2003, s. 10 – 13.

K: Klaniame sa ti, Kriste a dobrorečíme ti.

Ľ: Lebo si svojím krížom vykúpil svet.

Svätý Otec je počas celej svojej tretej apoštolskej cesty na Slovensku odsúdený na stoličku, pohyblivú plošinu, lietadlo, papamobil a limuzínu, ktoré mu napriek chorobe a starobe pomáhali zvládnuť pobyt u nás. Hneď po prilete na letisko v Bratislave všetkých nadšene pozdravuje takto: „Srdečne pozdravujem v Pánovi všetkých, ktorí na tejto slovenskej zemi žijú v práci, utrpeniach i nádejach, a každému vyprosujem hojnosť Božieho požehnania.“¹⁷³

Ďakujeme, Nebeský Otče, za Svätého Otca, jeho pozdrav a požehnanie Slovensku. Kiež by katolíci na Slovensku nikdy nezabúdali na kresťanský pozdrav: Pochválený buď Ježiš Kristus a vždy si ním vyprosovali Božie požehnanie.

K: Ukrižovaný Ježišu, zmiluj sa nad nami.

Ľ: Aj nad dušami v očistci.

2. ZASTAVENIE – KRÍŽ

K: Klaniame sa ti, Kriste a dobrorečíme ti.

Ľ: Lebo si svojím krížom vykúpil svet.

¹⁷³ *Tamže*, s. 5 – 7.

Na letisku Svätý Otec ďalej povedal: „Na vytváraní občianskych a náboženských dejín Slovenska sa svojím prínosom podieľali aj odvážni a horliví svedkovia evanjelia... sv. Cyril a Metod, ale aj ostatní, ktorí preukázali svoje čnosti v obetavej službe Bohu i blíždym.“¹⁷⁴

A v Rožňave Ján Pavol II. na začiatku svätej omše pokračoval: „Spomienka na svätého Jána Chryzostoma, ktorú dnes slávime, ideálne spája Cirkvi Východu i Západu, ktoré ho uctievaú ako Otca a učiteľa Cirkvi... On bol svedkom pravdy a Kristovej milosti uprostred utrpení, zanietený a múdry hlásateľ Slova, vysluhovateľ a služobník eucharistického tajomstva, otec chudobných a obranca bezmocných. Eucharistická slávnosť nech urobí aj nás odvážnymi svedkami jednoty Cirkvi, synmi a dcérami jedného Otca, nášho Pána Ježiša Krista v jednote viery, krstu, milosti.“¹⁷⁵

Na príhovor sv. Cyrila, Metoda a sv. Jána Zlatoústeho, buďme odvážnymi a horlivými svedkami evanjelia všade tam, kde sme!

K: Ukrižovaný Ježišu, zmiluj sa nad nami.

Ľ: Aj nad dušami v očistci.

3. ZASTAVENIE – PRVÝ PÁD

K: Klaniame sa ti, Kriste a dobrorečíme ti.

Ľ: Lebo si svojím krížom vykúpil svet.

¹⁷⁴ *Tamže.*

¹⁷⁵ *Tamže*, s. 20.

Na letisku Ján Pavol II. pokračuje: Vstup do Európy znamená veľké bohatstvo, ale aj starosť o rešpektovanie ľudského života, propagovanie rodiny a možnosť zabezpečiť budúcnosť blahodarnú pre všetkých.¹⁷⁶

Ježišu Kriste, nádej zjednotenej Európy, zmiluj sa nad nami.

K: Ukrižovaný Ježišu, zmiluj sa nad nami.

L: Aj nad dušami v očistci.

4. ZASTAVENIE – MATKA

K: Klaniame sa ti, Kriste a dobrorečíme ti.

L: Lebo si svojím krížom vykúpil svet.

V Banskej Bystrici pápež ďakoval za to, že mu darca všetkých dobier, Nebeský Otec, doprial začať apoštolskú cestu v mene Krista a v mene Ježišovej Matky: „Panny Márie, ktorú oslavujeme ako Bolestnú Matku už stáročia. Sprevádza Boží ľud požehnaného slovenského národa počas smutných, ako aj radostných dní na ceste do večnej vlasti.“¹⁷⁷

¹⁷⁶ Porov. *Tamže*, s. 5 – 7.

¹⁷⁷ *Tamže*, s. 10.

Oroduj za nás, Matka Sedembolestná, aby sme sa stali hodní Kristových prisľúbení.

K: Ukrižovaný Ježišu, zmiluj sa nad nami.

Ľ: Aj nad dušami v očistci.

5. ZASTAVENIE – ŠIMON

K: Klaniame sa ti, Kriste a dobrorečíme ti.

Ľ: Lebo si svojím krížom vykúpil svet.

Na letisku v Bratislave Ján Pavol II. zdôraznil, že všetci naši svätí

„zanechali plodné brázdy dobra v kultúre slovenskej spoločnosti. Dejiny tejto zeme sa takto vo veľkej miere javia ako dejiny vernosti Kristovi a jeho

Cirkvi.“¹⁷⁸

Pane, pomôž aj nám v tomto treťom tisícročí, evanjelizovať kultúru zachovaním vernosti Kristovi a jeho Cirkvi!

K: Ukrižovaný Ježišu, zmiluj sa nad nami.

Ľ: Aj nad dušami v očistci.

¹⁷⁸ *Tamže*, s. 5 – 7.

6. ZASTAVENIE – VERONIKA

K: Klaniame sa ti, Kriste a dobrorečíme ti.

Ľ: Lebo si svojím krížom vykúpil svet.

Na letisku v Bratislave sa Ján Pavol zdôveril, že by sa rád stretol a rozprával s každým, najradšej by navštívil každú rodinu, precestoval naše krásne kraje, prišiel do každého spoločenstva „tohto milovaného národa“.

Keďže pápež na nás myslí a okrem toho sa „za všetkých sa modlí,“¹⁷⁹ modlime sa aj my spolu s ním: „Nech Boh požehnáva Slovensko“, nech nám „všetkým dá dar pokoja, prosperity a úprimnej jednoty v bratskom duchu a vo vzájomnom porozumení.“

¹⁸⁰

K: Ukrižovaný Ježišu, zmiluj sa nad nami.

Ľ: Aj nad dušami v očistci.

7. ZASTAVNIE – DRUHÝ PÁD

K: Klaniame sa ti, Kriste a dobrorečíme ti.

Ľ: Lebo si svojím krížom vykúpil svet.

¹⁷⁹ *Tamže.*

¹⁸⁰ *Tamže.*

V Trnave nám Svätý Otec poprial: „Prajem vám, drahí bratia a sestry, aby ste vo svojich srdciach živilí vedomie Božej prítomnosti počúvaním jeho slova, modlitbou, slávením sviatostí a službou blížnym.“¹⁸¹

Pane, daj, aby sme počúvali Tvoj hlas v hlase nášho pápeža a nezatvrdzovali si srdcia!

K: Ukrižovaný Ježišu, zmiluj sa nad nami.

L: Aj nad dušami v očistci.

8. ZASTAVENIE – ŽENY

K: Klaniame sa ti, Kriste a dobrorečíme ti.

L: Lebo si svojím krížom vykúpil svet.

V Trnave Ján Pavol II. pokračoval: „V každodennom živote sa tak podľa vzoru Jána Krstiteľa stanete ohlasovateľmi i svedkami milujúcej a spasiteľnej Božej prítomnosti v dnešnom svete.“¹⁸²

Preto sa s deťmi modlime slovami ich modlitby za rodičov a starých rodičov, krstných a birmovných rodičov: Otec, mama pre

¹⁸¹ *Tamže*, s. 8

¹⁸² *Tamže*.

nás žijú, v práci sily tratia, keď nás zbožne vychovajú, nech sa k Tebe vrátia!

K: Ukrižovaný Ježišu, zmiluj sa nad nami.

Ľ: Aj nad dušami v očistci.

9. ZASTAVENIE – TRETÍ PÁD

K: Klaniame sa ti, Kriste a dobrorečíme ti.

Ľ: Lebo si svojím krížom vykúpil svet.

Biskupom v diecéznom seminári v Banskej Bystrici – Badíne Svätý Otec povedal: „Pápež vie, ctihodní bratia, že biskupská služba nesie so sebou tŕne a kríže, ktoré často ostávajú skryté v srdci. Ale tiež vie, ako aj vy, že v tajomnom pláne Božej prozreteľnosti sú tieto trápenia zárukou plodnosti apoštolátu, ktorý s Božou pomocou prinesie hojné ovocie.“¹⁸³

Modlime sa teda za našich biskupov so Svätým Otcom: „Nestrácajte odvahu a nepoddávajte sa ťažkostiam. Vždy sa spoliehajte na Pánovu milosť, ktorá koná zázraky aj cez našu slabosť.“¹⁸⁴

K: Ukrižovaný Ježišu, zmiluj sa nad nami.

¹⁸³ *Tamže*, s. 15 – 18.

¹⁸⁴ *Tamže*.

Ľ: Aj nad dušami v očistci.

10. ZASTAVENIE – NAHOTA

K: Klaniame sa ti, Kriste a dobrorečíme ti.

Ľ: Lebo si svojím krížom vykúpil svet.

V Banskej Bystrici našu kresťanskú nahotu Svätý Otec pomenoval:

„V dnešných časoch je nemálo kresťanov, ktorí sú síce pokrstení, ale neosvojili si svoju vieru zodpovedne a uvedomele. Nazývajú sa kresťanmi, no neodpovedajú na prijaté milosti v plnej zodpovednosti, stále ešte nevedia, čo chcú a prečo to chcú.“¹⁸⁵

Kráľovná rodiny, Panna Mária a sv. Jozef - ochranca Cirkvi, orodujte v nebi za nás!

K: Ukrižovaný Ježišu, zmiluj sa nad nami.

Ľ: Aj nad dušami v očistci.

11. ZASTAVENIE – PRIBÍJANIE

K: Klaniame sa ti, Kriste a dobrorečíme ti.

Ľ: Lebo si svojím krížom vykúpil svet.

¹⁸⁵ *Tamže*, s. 10 – 13.

Biskupom v diecéznom seminári v Banskej Bystrici – Badíne Svätý Otec určil tento plán:

„Povzbudzujem vás smelo pokračovať v začatom diele: “

1. s primeranou kultúrnou úrovňou sa osobitne postarajte o ľudskú a duchovnú formáciu v kňazských seminároch a rehoľných domoch
2. „s dôverou a múdro spolupracujte spolupracujte s laikmi “
3. „veľkú pozornosť venujte rodine “
4. „s láskou pozerajte na mladých “
5. „veďte otvorený dialóg so svetom kultúry “
6. „starajte sa o slabých a chudobných “
7. „s pastoračnou zaniietenosťou stojte pri nezamestnaných “
8. vyzdvihujte ľudské hodnoty, ktoré napomáhajú evanjelizácii

186

Modlime sa za diecézne synody v Banskej Bystrici a v Košiciach: „Slávenie diecéznych synod, v Banskobystrickej a Košickej diecéze už zvolaných, určite bude užitočným nástrojom obnovy a nárastu pastoračnej činnosti, ako aj ohlasovania dobrej zvesti mužom a ženám dnešných čias.“¹⁸⁷

K: Ukrižovaný Ježišu, zmiluj sa nad nami.

L: Aj nad dušami v očistci.

¹⁸⁶ *Tamže*, s. 15 – 18.

¹⁸⁷ *Tamže*.

12. ZASTAVENIE – SMRŤ

K: Klaniame sa ti, Kriste a dobrorečíme ti.

Ľ: Lebo si svojím krížom vykúpil svet.

Biskupom v diecéznom seminári v Banskej Bystrici – Badíne Svätý Otec ešte povedal: „Biskup, práve preto, že je zjednocujúcim a riadiacim prvkom celej diecézy, je ako prvý ustanovený slúžiť Bohu a jeho svätému ľudu. Vďaka jeho autorite i jeho úrad – chápané a vykonávané v duchu evanjelia – sú vynikajúcou a neustávajúcou službou, ktorá si vyžaduje lásku ochotnú dať aj život za svojich bratov a sestry.“¹⁸⁸

Modlime sa za svojich cirkevných predstavených slovami Svätého Otca, nech pre nich „byť vodcom znamená pomáhať, predsedáť znamená slúžiť, viesť znamená milovať“ a úcta nech im je povinnosťou.¹⁸⁹

K: Ukrižovaný Ježišu, zmiluj sa nad nami.

Ľ: Aj nad dušami v očistci.

13. ZASTAVENIE – SKLADANIE Z KRÍŽA

¹⁸⁸ *Tamže.*

¹⁸⁹ *Tamže.*

K: Klaniame sa ti, Kriste a dobrorečíme ti.

Ľ: Lebo si svojím krížom vykúpil svet.

V Banskej Bystrici Svätý Otec odporúčal: „Mária nám ukazuje cestu

k vyzretej slobode.“¹⁹⁰

Modlime sa za to: „Aby v rodinách rodičia vychovávali svoje deti k správnej slobode, aby raz vedeli dať správnu odpoveď na Božie povolanie.“¹⁹¹

K: Ukrižovaný Ježišu, zmiluj sa nad nami.

Ľ: Aj nad dušami v očistci.

14. ZASTAVENIE – POHREB

K: Klaniame sa ti, Kriste a dobrorečíme ti.

Ľ: Lebo si svojím krížom vykúpil svet.

V Bratislave Ján Pavol II meditoval: „A ako Mojžiš vyzdvihol na púšti hada, tak musí byť vyzdvihnutý aj Syn človeka, aby každý, kto verí, mal v ňom večný život“ (Jn 3, 14-15), vraví Ježiš. Čo teda vidíme, keď upierame zrak na kríž, na ktorom bol ukrižovaný (porov. Jn 19, 37) ? Rozjímame nad znakom nekonečnej Božej lásky

¹⁹⁰ *Tamže*, s. 10 – 13.

¹⁹¹ *Tamže*.

k ľudom... Ohromení i vďační obdivujeme, aká je to šírka, dĺžka, výška a hĺbka Kristovej lásky, presahujúcej každé poznanie (porov. Ef 3, 18-19). Ó, crux, ave, spes unica! Istotne to bolo práve rozjímanie nad týmto veľkým a obdivuhodným tajomstvom, ktoré podržalo blahoslavených biskupa Vasiľa Hopka a rehoľnú sestru Zdenku Schelingovú v ich rozhodnutí sa pre zasvätený život no najmä v ťažkých chvíľach utrpenia vo väzení. Obaja boli podrobení nespravodlivému súdnemu procesu a rozsudku, mučeniu, ponížovaniu, samote a smrti. Kríž sa im stal cestou k životu, prameňom sily a nádeje, skúškou lásky k Bohu a k blížnemu.¹⁹²

Prosme Pána: „Pre tajomstvo tvojho svätého kríža a zmŕtvychvstania, zachráň nás, Pane! Amen.“¹⁹³

K: Ukrižovaný Ježišu, zmiluj sa nad nami.

Ľ: Aj nad dušami v očistci.

Záver

K: Klaniame sa ti, Kriste a dobrorečíme ti.

Ľ: Lebo si svojím krížom vykúpil svet.

V Banskej Bystrici Svätý Otec povedal: „Drahí bratia a sestry, dajme priestor Bohu! V rôznorodosti a bohatstve jednotlivých povolaní každý jeden je pozvaný podľa Máriinho vzoru prijať Boha

¹⁹² Porov. *Tamže*, s. 25 – 28.

¹⁹³ *Tamže*.

do svojho života a spolu s ním putovať týmto svetom, ohlasujúc jeho evanjelium a vydávajúc svedectvo jeho lásky. Nech je to dnes našim spoločným predsavzatím, ktoré vkladáme plní dôvery do Máriiných materských rúk. Na jej príhovor nech dostaneme dar pevnej viery, ktorá osvetľuje horizont existencie a robí priehľadnými myseľ, ducha i srdce. Amen.“¹⁹⁴

Na úmysel Svätého Otca:

Otče náš, Zdravas, Sláva

Modlitba:

„Bože, večný pastier, ty buduješ Cirkev s mnohotvárnym bohatstvom svojich darov a spravuješ ju mocou svojej lásky; udeľ milosť svojmu služobníkovi M., ktorého si ustanovil za hlavu svojho ľudu, aby ho riadil v Kristovom mene ako učiteľ, kňaz a pastier. O to ťa prosíme skrze Krista, nášho Pána. Amen.“¹⁹⁵

Adorácia

V encyklike *Ecclesia de Eucharistia* Svätý Otec napísal: „Na úsvite tohto nového tisícročia sme my všetci synovia Cirkvi vyzvaní s obnoveným nadšením kráčať kresťanským životom. Ako som napísal v apoštolskom liste *Novo millennio ineunte*, nejde o to, aby sme našli nejaký nový program. Program tu už máme: je tu už dvetisíc rokov a obsahuje ho evanjelium a živá tradícia. Svoje ťažisko má napokon v samom Kristovi, ktorého treba poznať, milovať a nasledovať, aby sme mohli v ňom žiť trojičným životom

¹⁹⁴ *Tamže*, s. 10 – 13.

¹⁹⁵ *Za pápeža*. In: *Modlitebník pre verejné pobožnosti*. SSV, Trnava: 2001, s. 30.

a pretvárať s ním dejiny až po ich zavŕšenie v nebeskom Jeruzaleme. Aktualizácia tohto programu obnoveného nadšenia v kresťanskom živote prechádza cez Eucharistiu. Každé úsilie o svätosť, každá aktivita zameraná na uskutočňovanie poslania Cirkvi, každé napĺňanie pastoračných plánov musí čerpať potrebnú silu z eucharistického tajomstva a musí k nemu smerovať ako k svojmu vrcholu. V Eucharistii máme Ježiša, máme jeho vykupiteľskú obeť, máme jeho zmŕtvychvstanie, máme jeho dar Ducha Svätého, máme adoráciu, poslušnosť a lásku k Otcovi. Ak by sme zanechali Eucharistiu, ako by sme sa mohli dostať z našej núdze?¹⁹⁶ - pýta sa Svätý Otec. Prosme Eucharistického Krista, aby sme v Cirkvi vedeli aktuálne napĺňať tento program, ktorý nám Ján Pavol II. pripomína na začiatku tretieho tisícročia – obnoviť nadšenie svojho kresťanského života.

Podľa slov našich biskupov z Pastierskeho listu, ktorý nám adresovali 3.októbra 2003, sa usilujme nielen sa volať kresťanmi, ale nimi aj svojím životom byť!

(Chvíľa ticha na zamyslenie)

„Eucharistia, Kristova spásonosná prítomnosť v spoločenstvách veriacich a ich duchovný pokrm, je to najcennejšie, čo Cirkev môže mať na svojej ceste dejinami. To vysvetľuje starostlivú pozornosť, akú vždy venovala eucharistickému tajomstvu, pozornosť, ktorá významným spôsobom vyniká v dielach koncilov a pápežov “¹⁹⁷

Podakujeme sa v tejto chvíľke ticha za Eucharistiu! Čím by bola moja duša bez Sviatosti Oltárnej? Podakujeme sa za každé jedno sväté prijímanie, za milosť svätej duše. Podakujeme sa za dar

¹⁹⁶ JÁN PAVOL II.: *Ecclesia de Eucharistia*, 60.

¹⁹⁷ *Tamže*, 9.

sviatosti kňazstva, skrze ktorú nám Kristus stále dáva tento veľký dar našej spásy!

(Chvíľa ticha na zamyslenie)

„Zo strany Magistéria sa úloha ohlasovať strela s vnútorným rastom kresťanskej komunity. Niet pochyb, že koncilová liturgická reforma priniesla veľké výhody pre uvedomelejšiu, aktívnejšiu a plodnejšiu účasť veriacich na svätej oltárnej obete. Okrem toho adorácia Najsvätejšej sviatosti každodenne nachádza široký priestor na toľkých miestach a stáva sa nevyčerpatelným zdrojom svätosti. Zbožná účasť veriacich na eucharistických procesiách na slávnosť Najsvätejšieho Kristovho Tela a Krvi je Pánovou milosťou, ktorá každý rok naplňuje radosťou tých, čo sa na nich zúčastňujú.“¹⁹⁸

Ďakujeme ti, Bože, za liturgickú reformu Druhého vatikánskeho koncilu, za výzvu k svätosti. Kiež by sme na svätosť nezabúdali, ale prijímaním Eucharistie sa stávali dokonalejšími. Nech nikdy neopomíname adoráciu, nech sa radi zbožne zúčastňujeme na procesiách s Najsvätejšou Sviatosťou Oltárnou pri vzkriesení na Veľkú noc a na slávnosť Najsvätejšieho Kristovho Tela a Krvi.

(Chvíľa ticha na zamyslenie)

Pane Ježišu, zjednotení so Svätým Otcem, aj my chceme teraz čerpať pre Cirkev pri tejto adorácii posilu, potechu a podporu pre každého pokrsteného a všetkých ľudí dobrej vôle.

¹⁹⁸ *Tamže*, 10.

Preto sa teraz pomodlime 5. desiatok Ruženca svetla: „Ježiš, ktorý ustanovil Oltárnu sviatosť“ za Svätého Otca Jána Pavla II., ktorý nám napísal encykliku o Eucharistii a od októbra 2004 do októbra 2005 nám ustanovil Rok Eucharistie.

Bože, verím v teba,

Bože, dúfam v teba,

Bože, nadovšetko ťa milujem! Amen.

Použitá literatúra

1. <servis@rcc.sk> Domáci servis – 11. 9. 2003.
2. <servis@rcc.sk> Domáci servis – 14. 9. 2003.
3. *Apoštolský list Pastores gregis z 16. 10. 2003*, in *Světlo, týdeník Matice cyrilometodějské*, roč. XI., č. 45, 9. listopadu 2003, s. 11 – 12.
4. *Biskupi Slovenska a Maďarska: Odpúšťame a prosíme o odpustenie!* In: *Slovo, časopis gréckokatolíckej cirkvi*, roč. 38, č. 15, 23. 07. 2006
5. *Bratislava – Petržalka: Anjel Pána*, in *Pápežské listy a dokumenty 41*.
6. *Bratislava – Petržalka: Anjel Pána*, in *Pápežské listy a Vatikánske dokumenty 41*, s. 28.
7. *Bratislava – Petržalka: Anjel Pána*. In: *Pápežské listy a Vatikánske dokumenty 41*
8. *Bratislava 1. júla 1995, modlitba svätého ruženca v kostole sestier uršulínok*, in *Pápež Ján Pavol II. na Slovensku 30. VI. – 3. VII. 1995*
9. DUTTI – RUTISHAUSEROVÁ, M.: *Vyslankyňa lásky*. Lúč, vydavateľské družstvo, Bratislava: 2000.
10. GASPARIOVÁ, A.: *Píseň pro Matku Boží. Barabara Auerová v, hudební redaktorka v Radio Maria, Rakousko*. In: *Světlo, týdeník Matice cyrilometodějské*, roč. XVII, č. 43, 25. října 2009,
11. *Gaudium et spes*
12. *Generálna audiencia vo Vatikáne 17. septembra 2003*, in *Pápežské listy a Vatikánske dokumenty 41*
13. HABOVŠTIK, A. – ŠTRBOVÁ - JAROŠOVÁ, I.: *Sestra Zdenka*. Lúč, vydavateľské družstvo, Bratislava: 2003.
14. HABOVŠTIK, A.: *Meditácie a modlitby sestry Zdenky*. Nové Mesto, Bratislava 2004

15. HABOVŠTIAK, A.: *Sestra Zdenka – hrdinská žena v utrpení*, v *Boli soľou i svetlom*, SSV, Trnava 2001
16. HABOVŠTIAK, A.: *Za mrakmi je moje milované Slnko*, Nové mesto, Bratislava 2003.
17. *Homília Jozefa kardinála Tomku pri d'akovnej národnej púti v Bazilike sv. Petra v Ríme 14. februára 2004*, in *Duchovný pastier, revue pre teológiu a duchovný život*, roč. LXXXV, č. 3, marec 2004
18. *Homília Svätého Otca na beatifikačnej svätej omši v Bratislave – Petržalke*, in *Pápežské listy a Vatikánske dokumenty* 41,
19. *Homília svätého Otca počas svätej omše v Rožňave*, in *Príhovory Svätého otca Jána Pavla II. počas návštevy na Slovensku 11. – 14. septembra 2003*, in *Pápežské listy a dokumenty* 41, s. 21.
20. Hríb, Š. – Bútora, D.: *Sila jeho slabosti*, In: *Domino fórum, Kritický týždenník pre politiku, ekonomiku, civilizáciu a kultúru*, roč. XII., č. 38, 2.
21. HROMNÍK, M. *Tretia návšteva pápeža na Slovensku, Bratislava – Petržalka – nedeľa 14. 9. 2003*, in *Posol, mesačník slovenských katolíkov*, roč. LXXXIII (2004), č. 2, s. 8 – 14.
22. <http://www.papez.info>
23. HUBEROVÁ, G.: *Apoštol charity*. Lúč, vydavateľské združstvo, Bratislava: 2002
24. JÁN PAVOL II. *Novo millenio ineunte*
25. JÁN PAVOL II. *Rosarium Virginis Mariae*
26. JÁN PAVOL II., *Ecclesia de Eucharistia*.
27. JÁN PAVOL II., *Pastores gregis*.
28. JÁN PAVOL II.: *Ecclesia de Eucharistia*,
29. JÁN PAVOL II.: *Jeseň života, apoštolský list starším*, 1. októbra 1999.

30. JÁN PAVOL II.: *Jeseň života, apoštolský list starším, 1. októbra 1999.*
31. JÁN PAVOL II.: *Vstaňte, podme!* SSV, Trnava: 2004,
32. JÁN XXIII.: *Sacerdotii nostri primordia.*
33. *Katechizmus katolíckej cirkvi*
34. *Katolícke noviny, týždenník pre náboženské a spoločenské otázky*, roč. 120, č. 15, 10. apríla 2005.
35. KONGREGÁCIA PRE INŠTITÚTY ZASVÄTENÉHO ŽIVOTA A SPOLOČNOSTI APOŠTOLSKÉHO ŽIVOTA, *Znovu začať u Krista, obnovený záväzok zasväteného života v treťom tisícročí, inštrukcia z 19. mája 2002*, 32, in *Pápežské listy a Vatikánske dokumenty* 35, SSV, Trnava 2003
36. KONGREGÁCIA PRE KŇAZOV, *Kňaz, pastier a vodca farského spoločenstva, inštrukcia zo 4. augusta 2002*, 15, in *Pápežské listy a Vatikánske dokumenty* 39, SSV, Trnava 2003.
37. KONGREGÁCIA PRE KŇAZOV, *Kňaz, pastier a vodca farského spoločenstva, inštrukcia zo 4. augusta 2002, Modlitba farára k Najsvätejšej Panne Márii*, s. 67 – 69.
38. *Meditácie a modlitby sestry Zdenky*, Nové mesto, Bratislava 2002
39. Mihelková, M.: *Kruciáta oslobodenia človeka*, In: *Slovo medzi nami, meditácie na každý deň*, roč. 4, č. 8, september 2003, 59 – 60.
40. *Milujcie sie 3/ 2003*, in *Světlo, týdeník Matice cyrilometodějské*, roč. XI., č. 47, 23. listopadu 2003, s. 10 – 11.
41. MITCHELLOVÁ, P.: *Svätec spovednice. Ako svätý Ján Vianney obrátil celú dedinu*. In: *Slovo medzi nami*, roč. 9, č. 6, jún 2008
42. MOSKWA, J.: *Pápež, ktorý zmenil svet*. Ikar, Bratislava: 2005.

43. *Myslieť na utrpenie a bolesti.* In: HABOVŠTIAK, A.: *Meditácie a modlitby sestry Zdenky.* Nové mesto, Bratislava: 2004
44. *Novosvätencova modlitba,* in HABOVŠTIAK, A. *Za mrakmi je moje milované Slnko. Sestra Zdenka – obeť lásky i násilia,* Nové mesto, Bratislava 2003.
45. *Očami dieťaťa alkoholikov,* In: *Slovo medzi nami, meditácie na každý deň,* roč. 4, č. 8, september 2003, 64 – 65.
46. *Odpustová slávnosť Zosnutia Presvätej Bohorodičky v Lutine ISPB,* in *servis@rcc, Domáci servis* - 25. 8. 2003
47. *Pápežská rada pre laikov: Dôstojnosť starého človeka a jeho poslanie v Cirkvi a vo svete,* 1. októbra 1998.
48. *Poprad 3. júla 1995, Rozlúčkový ceremoniál na letisku,* in *Pápež Ján Pavol II. na Slovensku* 30. VI. – 3. VII. 1995
49. *Posolstvo Svätého Otca Jána Pavla II. k 18. svetovému dňu mládeže,* 13. apríl 2003, in *Pápežské listy a dokumenty* 41, s. 5 – 12.
50. *Posolstvo Svätého Otca Jána Pavla II. k 40. svetovému dňu za duchovné povolania* 11. máj 2003, in *Pápežské listy a dokumenty* 41, s. 13 – 21.
51. *Prečo Kruciáta oslobodenia človeka?* In: *Slovo medzi nami, meditácie na každý deň,* roč. 4, č. 8, september 2003, 61.
52. *Prídavok Svätého Otca na konci svätej omše v Banskej Bystrici.* In: *Pápežské listy a Vatikánske dokumenty* 41
53. *Príhovor Svätého Otca Jána Pavla II. na audiencii* 14. februára 2004, , in *Duchovný pastier, revue pre teológiu a duchovný život,* roč. LXXXV, č. 3, marec 2004,
54. *Príhovor Svätého Otca k členom Konferencie biskupov Slovenska,* in *Príhovory Svätého Otca Jána Pavla II. počas návštevy na Slovensku* 11. – 14. septembra 2003. *Pápežské*

- listy a Vatikánske dokumenty 41*, SSV, Trnava 2003, s. 15 – 18.
55. *Príhovor Svätého Otca k členom Konferencie biskupov Slovenska*, in *Pápežské listy a Vatikánske dokumenty 41*, s. 15 - 18.
 56. *Príhovor Svätého Otca k členom Konferencie biskupov Slovenska*, in *Pápežské listy a Vatikánske dokumenty 41*
 57. *Príhovor Svätého Otca v Banskej Bystrici 12. 9. 2003*, In: <servis@rcc.sk> *Monitoring tlače* – 13. 9. 2003.
 58. *Príhovor Svätého Otca v Banskej Bystrici 12. 9. 2003*, In: <servis@rcc.sk> *Monitoring tlače* – 13. 9. 2003.
 59. *Príhovor Svätého Otca v Banskej Bystrici 12. 9. 2003*.
 60. *Príhovor Svätého Otca v Katedrále sv. Jána Krstiteľa v Trnave.* In: www.papez.info/vievphp?cislocclanku=20003091127, 14. 10. 2003.
 61. *Príhovory Svätého otca Jána Pavla II. počas návštevy na Slovensku 11. – 14. septembra 2003*, in *Pápežské listy a dokumenty 41*, SSV, Trnava 2003, s. 21 – 23.
 62. *Príhovory Svätého Otca Jána Pavla II. počas návštevy na Slovensku 11. – 14. septembra 2003*, in *Pápežské listy a Vatikánske dokumenty 41*, SSV, Trnava 2003, s. 24 – 28.
 63. *Rímsky misál. Omše a modlitby za rozličné potreby. I. Za svätú Cirkev. E. Za miestne cirkevné spoločenstvá.*
 64. *Rímsky misál. Omše a modlitby za rozličné potreby. II. Za verejné záujmy. 17. Za vlasť alebo za obec.*
 65. *Slová Svätého Otca slovenskému národu. Príhovory Svätého Otca Jána Pavla II. počas návštevy na Slovensku 11. – 14. septembra 2003*. In: *Pápežské listy a vatikánske dokumenty 41*. SSV, Trnava 2003,
 66. *Slová Svätého Otca slovenskému národu. Príhovory Svätého Otca Jána Pavla II. počas návštevy na Slovensku 11. – 14. septembra 2003*

67. *SMS servis 7772* z 18. decembra 2003.
68. *Ťažké rozhodnutie*, In: *Slovo medzi nami, meditácie na každý deň*, roč. 4, č. 8, september 2003, 62 – 63.
69. *Úvodné slová Svätého Otca v Bratislave – Petržalke*, in *Pápežské listy a Vatikánske dokumenty* 41.
70. *Vieš, čo od Teba chce Boh?* In: *Slovo medzi nami, meditácie na každý deň*, roč. 4, č. 8, september 2003, 67 – 68.
71. www.kruciata.szm.sk.
72. *Za pápeža*. In: *Modlitebník pre verejné pobožnosti*. SSV, Trnava: 2001.
73. *Začal ma oslobodzovať zo všetkých pút, v ktorých som bol uväznený*, In: *Slovo medzi nami, meditácie na každý deň*, roč. 4, č. 8, september 2003, 69– 70.
74. *Začala som sa pravidelne modliť*, In: *Slovo medzi nami, meditácie na každý deň*, roč. 4, č. 8, september 2003, 71– 72.
75. *Životopis sestry Zdenky Schellingovej*, In: *Slovo, časopis gréckokatolíckej cirkvi*, roč. XXXV, september 2003, 22 – 23.

ISBN 978-80-89413-82-9